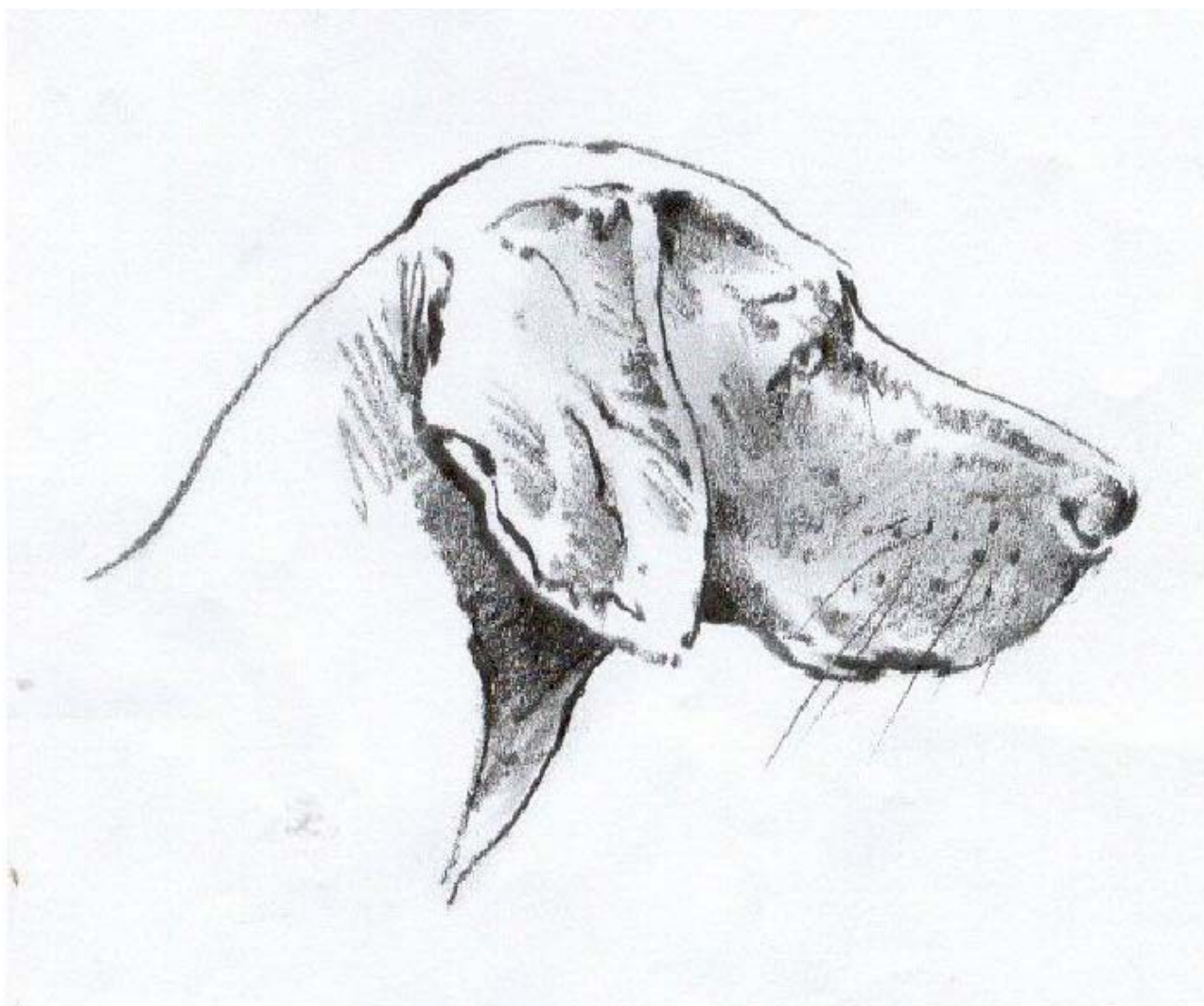

Saksanseisöjakerho r.y.
Jalostustoimikunta

JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMA
1.1.2006-31.12.2010
LYHYT- (309) JA PITKÄKARVAINEN (368) WEIMARINSEISOJA

Tämä jalostuksen tavoiteohjelma on laaja tietopaketti käsittelemästään rodusta kaikkien rodun harrastajien ja rodusta kiinnostuneiden käyttöön. Tavoiteohjelma on laadittu Suomen Kennelliitto r.y.:n jalostustieteellisen toimikunnan mallirungon ja siihen liittyvien ohjeiden pohjalta. Jalostuksen tavoiteohjelma on käsitelty Saksanseisojakerho r.y.:n vuosikokouksessa 2005, mistä on hyvissä ajoin tiedotettu rotujärjestön jäseniä jäsenjulkaisu Saksanseisoja -lehden joulukuun 2004 numerossa sekä rotujärjestön internet-sivuilla. Tämän jälkeen jalostuksen tavoiteohjelma on ollut rotujärjestön internet-sivuilla: www.saksanseisojakerho.fi kaikkien rodusta kiinnostuneiden tutustuttavana ja kommentoitavana hyvissä ajoin ennen vuosikokousta 2005. Vuosikokouksen roturyhmäkokouksessa tavoiteohjelma on käyty läpi ja Saksanseisojakerho r.y.:n vuosikokouksessa 10.4.2005 hyväksytty jäsenistöltä tulleen palautteen mukaisesti muokattuna.

Suomen Kennelliitto r.y.:n jalostustieteellisen toimikunnan hyväksymisen jälkeen tämä jalostuksen tavoiteohjelma on voimassa 1.1.2006 alkaneen PEVISA-kauden, minkä jälkeen tavoiteohjelma jälleen päivitetään.

Jalostuksen tavoiteohjelma on luettavissa ja tulostettavissa Saksanseisojakerho r.y.:n internet -sivuilta (www.saksanseisojakerho.fi => lyhytkarvainen weimarinseisoja) ja saatavissa myös tavoiteohjelman kokoajilta pyydettäessä.

Koonnut ja saadun palautteen mukaisesti muokannut: Miranda Forssell ja Pia Kauppinen.

Kannen piirros: Seppo Polameri

SISÄLLYSLUETTELO

1. YHTEENVETO
2. RODUN TAUSTA; alkuperä ja kehitys
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA
4. NYKYTILANNE
- 4.1 POPULAATION KOKO JA RAKENNE
  - 4.1.1 Rekisteröinnit ja kannan kehittyminen Suomessa
  - 4.1.2 Koirien jalostuskäyttö ja kannan geneettinen rakenne
  - 4.1.3 Populaation koko ja jalostusvaatimukset Saksassa
  - 4.1.4 Populaation koko ja jalostusvaatimukset Ruotsissa
  - 4.1.5 Populaation koko ja jalostusvaatimukset Norjassa
  - 4.1.6 Kanta muissa maissa
- 4.2 LUONNE JA KÄYTTÖOMINAISUUDET
  - 4.2.1 Luonne
    - 4.2.1.1 Luonnetilanne nykyisessä kannassa
    - 4.2.1.2 Luonteen testaaminen
  - 4.2.2 Käyttöominaisuudet
    - 4.2.2.1 Käyttökokeet Suomessa
      - 4.2.2.1.1 Kanakoirien erikoiskokeet (KAER-kokeet)
      - 4.2.2.1.2 Metsästyskoirien jäljestämiskoe (MEJÄ)
    - 4.2.2.2 Käyttökokeet Saksassa
      - 4.2.2.2.1 Herbstzuchtprüfung eli HZP
      - 4.2.2.2.2 Verbandsgebrauchsprüfung eli VGP
      - 4.2.2.2.3 Jalostuskoirilta toivottavat lisänäytöt
    - 4.2.2.3 Käyttökokeet Ruotsissa
      - 4.2.2.3.1 Jaktprov
      - 4.2.2.3.2 Viltspårsprov
    - 4.2.2.4 Käyttökokeet Norjassa
- 4.3 TERVEYS
  - 4.3.1 PEVISA-OHJELMAAN SISÄLLYTETYT SAIRAUDET; HD eli lonkkaniveldysplasia
    - 4.3.1.1 HD eli lonkkaniveldysplasia muissa maissa
  - 4.3.2 Muita Suomessa rodulla todettuja sairauksia ja vikoja
  - 4.3.3 Muissa maissa tai kirjallisuudessa kuvatut sairaudet ja viat
- 4.4 ULKOMUOTO
  - 4.4.1 Voimassa oleva rotumääritelmä
  - 4.4.2 Ulkomuodon arvioiminen Suomessa
    - 4.4.2.1 Koiranäyttelyt
    - 4.4.2.2 Junkkarin ulkomuotokatselmukset
5. YHTEENVETO AIEMMAN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA STRATEGIAT
  - 6.1 VISIO
  - 6.2 RODUN TAVOITTEET
  - 6.3 RODUN STRATEGIA
  - 6.4 UHAT JA MAHDOLLISUUDET
  - 6.5 VARAUTUMINEN ONGELMIIN
  - 6.6 TOIMINTASUUNNITELMA JTO:N TOTEUTTAMISEKSI
7. TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISEN SEURANTA
8. LÄHTEET
9. LIITTEET
10. LINKKEJÄ

1. Yhteenveto

Weimarinseisoja on vanha saksalainen rotu, jonka historia ulottuu muutamia satoja vuosia taaksepäin. Rotua on alun perin käytetty suurriistan metsästyksessä, mutta se on sittemmin yleistynyt seisovana lintukoirona. Suomessa rotua käytetään lähes yksinomaan kanalinnustukseen. Yksilöiden määrä on selvästi kasvussa, mikä on näkynyt mm. kasvavana koekäynti- ja näyttelykäyntimääränä. Rodun kanta on Suomessa vielä kohtuullisen pieni ja tästä johtuen ulkomaisten jalostusurosten käyttöä tulisi suosia enemmän. Rodun lonkkakuvaustuloksiin tulisi kiinnittää huomiota jalostusvalintoja tehtäessä ja näin pyrkiä ohjaamaan rodun kehitystä haluttuun suuntaan. Rodun suosion kasvaessa kasvattajat ja harrastajat ovat selvästi pyrkineet tavoitteellisempaan suuntaan jalostuksessa ja harrastustoiminnassa. Kansainvälinen yhteistyö on vielä aluillaan, mutta lupaavasti lisääntymässä.

Tähän jalostuksen tavoiteohjelmaan on koottu koiranjalostuksen liittyvien yleisten suositusten lisäksi weimarinseisojan rotukohtaisia suosituksia. Ohjelman tarkoituksena on koota yhteen oleellinen tieto rodusta, sen taustoista, sekä jalostuksen suunnittelussa ja toimeenpanossa tarvittavista osatekijöistä. Ohjelman avulla voidaan ohjata rodun kehitystä haluttuun suuntaan ja näin pyrkiä säilyttämään ja edistämään rodulle tyypillisiä ominaisuuksia. Rotukohtainen tavoiteohjelma antaa tärkeää tietoa suomalaisten weimarinseisojien nykytilasta ja tulevaisuuden näkymistä niin rodun kasvattajille, harrastajille kuin muille rodusta kiinnostuneille.

2. Rodun tausta; alkuperä ja kehitys

Weimarinseisoja on hyvin vanha rotu, jonka alkuperästä on useita teorioita. Jo 1600- ja 1700-luvulta peräisin olevissa maalauksissa kuvitetut koirat muistuttavat pitkälti tämän päivän weimarinseisojaa. Varmaa kuitenkin on, että harmaita koiria pidettiin Weimarin hovissa, Saksassa jo 1800-luvun alussa.

Suuruhtinas Karl August oli suuri harmaitten ihailija, jonka uskotaan tuoneen tämän koiran metsästysretkiltään Bohemiasta Thuringeniin, Saksaan. Suuruhtinas Karl August oli Itäisessä-Saksassa sijaitsevan Thuringenin maakunnan hallitsija vuonna 1775 ja hän asui Weimarin kaupungissa, Erfurtin alueella. Alue oli kuuluisa kauniista ja riistarikkaasta maaseudustaan, mikä palveli erinomaisesti ruhtinaan intohimoista metsästysharrastusta. Juuri tämä harmaa koira, nykyinen weimarinseisoja, oli luonteenlujutensa, älykkyytensä ja atleettisuutensa ansiosta ideaali alueen suurriistan metsästykseseen. Vaikutusvaltainen Karl August kehitti rodun alun alkujaan vain perhepiirinsä, hovinsa ja muun valikoidun ylimystön metsästyskäyttöön ja piti itsellään myös oikeuden päättää, kenellä oli oikeus pitää weimarinseisojaa. Sittemmin kasvatusta harjoittivat pääasiassa ammattimetsästäjät ja riistanvartijat. Näissä koirissa oli silloin vielä runsaasti jälkikoiran ominaisuuksia, mutta jäljestyskäytön vähennyttyä niitä alettiin risteyttää kanakoirien kanssa ja jalostusta jatkettiin näillä risteytyksillä. Rodun virallistamisen jälkeen jalostuksessa ei ole käytetty apuna risteytyksiä muiden rotujen, varsinkaan pointterin kanssa. Weimarilainen on siksi todennäköisesti vanhin saksalaisista seisobaroduista ja sitä on jalostettu puhtaana noin sadan vuoden ajan. Nimi Weimarinseisoja juontaa kaupungista Weimar, jossa ruhtinas hovistaan käsin synnytti tämän rodun.

Saksan weimarinseisoja kerho on perustettu Erfurtissa 20.6.1897. Vuonna 1896 alkoi rodun suunnitelmallinen jalostus ja rotukirjaan otto. Ensimmäinen yhteinen varsinainen rotumääritelmä laadittiin yhdessä Saksan ja Itävallan Weimarinseisojakerhojen kesken ja otettiin käyttöön 1935. Nämä kaksi kerhoa työskentelivät tiiviisti yhdessä kehittäen rotua, ajaen sen etua, pitäen rodun tiukasti vain metsästäjien käsissä.

Saksalaisen pienen piirin käsistä rotu on vähitellen levinnyt myös muualle maailmaan. Koirien lukumäärä ei koskaan ole ollut erityisen suuri, paitsi USA:ssa, Iso-Britanniassa sekä Australiassa, joissa rekisteröintimäärät ovat olleet korkeimmat.

Weimarinseisojia on lyhyt- ja pitkäkarvaisia, ja niitä voi esiintyä samassa pentueessa. Se on oppivainen ja intohimoinen metsästyskoira, joka on parhaimmillaan laukauksen jälkeen sekä vedessä että maalla. Sen haku on suppeampaa ja rauhallisempaa kuin esimerkiksi saksanseisojien. Sitä voidaan käyttää myös suurriistan metsästyksessä. Metsästyksen lisäksi rotua käytetään poliisikoirana mm. Englannissa, pelastuskoirana ja kauniin ulkonäkönsä vuoksi myös näyttelykoirana. Koulutuksessa on huomioitava rodun suojelutaipumus. Ensimmäinen weimarinseisoja rekisteröitiin Suomeen vuonna 1969 ja viime vuosina pentueita on rekisteröity vuosittain n. 1-3 kpl.

3. Järjestöorganisaatio ja sen historia

Weimarinseisoja kuuluu mannermaisten seisojarotujen yhteisen rotujärjestön, Saksanseisojakerho r.y.:n alaisuuteen. Saksanseisojakerho on perustettu vuonna 1943, jolloin yhdistyksen jäseniksi ilmoittautui 27 saksanseisojien harrastajaa. Tällä hetkellä Suomen Kennelliittoon kuuluvassa rotujärjestössä on noin 2400 jäsentä.

Aluksi rotujärjestön edustamat koirat olivat vain lyhyt- ja karkeakarvaisia saksanseisojia, mutta nyt valikoimaan kuuluu jo 20 erilaista mannermaista seisojarotua tai rotumuunnosta, joihin rekisteröidään vuosittain 600 - 800 uutta pentua.

Saksanseisojakerhon tarkoitus on ylläpitää ja kehittää mannermaisia seisovia lintukoiria metsästyksen monitoimikoirina sekä edistää kanakoiraharrastusta Suomessa. Tähän kerho pyrkii järjestämällä roduilleen näyttelyitä, katselmuksia sekä kanakoirien erikoiskokeita (KAER) ja kilpailuja, julkaisemalla opaskirjoja ja neljästi vuodessa ilmestyvää Saksanseisoja-lehteä sekä näyttely- ja koetulokset sisältävää vuosikirjaa. Kerho myös vaalii ja ohjaa edustamiensa rotujen rodunjalostusta sekä pyrkii kaikin keinoin torjumaan koirien terveydentilaa mahdollisesti horjuttavia perinnöllisiä vikoja ja muita eläinsairauksia sekä tiedottamaan niistä jäsenilleen.

Saksanseisojakerhon hallituksessa on 7 jäsentä ja sihteeri. Lisäksi kerhon toimintaa ohjaavat toimikunnat: jalostustoimikunta, ulkomuototoimikunta, koetoimikunta ja tietojenkäsittelytoimikunta. Kerhon toimihenkilöihin kuuluvat myös päätoimittaja, jäsensihteeri, myyntisihteeri, vuosikirjan päätoimittaja ja kotisivujen vastuhenkilö.

Saksanseisojakerhon jalostustoimikunnassa on 9 jäsentä. Jalostusneuvojat valitsee Saksanseisojakerhon vuosikokous. Valtarotujen, lyhytkarvaisen ja karkeakarvaisen saksanseisojan jalostusneuvonta työllistää suurimman osan toimikunnan jäsenistä: lk- saksanseisojan jalostusneuvonnasta vastaa 3 henkilöä ja kk-saksanseisojan jalostusneuvonnasta 3 henkilöä. Bretonien jalostusneuvonnasta vastaa 1 henkilö, münsterinseisojien sekä pitkäkarvaisen saksanseisojan jalostusneuvonnasta vastaa 1 henkilö ja muiden jäljelle jäävien rotujen jalostusneuvonnasta vastaa 1 henkilö. Saksanseisojakerhon sääntöjen mukaan rotu saa oman jalostusneuvojan, kun rekisteröityjen pentujen määrä ylittää 50 pentua/vuosi. Pienempien, mutta Suomeen jo vakiintuneiden rotujen (pitkäkarvainen saksanseisoja, unkarinvizslat, korthalsingriffoni, bracco italiano, spinone, weimarinseisoja ja stabyhoun) pentuvälityksestä ja rotutietouden jakamisesta vastaa jalostustoimikunnan kullekin rodulle valitsema pentuvälittäjä.

Saksanseisojakerhon jalostustoimikunta määrittelee jalostuksen tavoitteet ja seuraa rotujemme tilaa. Toimikunta ohjaa jalostuksen suunnittelua antamalla lausuntoja ja suosituksia jalostusyhdistelmistä sekä hoitaa pentuvälitystä. Toimikunta pitää yllä jalostusrekisteriä jalostukseen sopiviksi katsotuista koirista. Jalostustoimikunta on mukana järjestelmässä jokavuotista nuorten koirien ikäluokkakatselmusta Junkkaria, vuosikokouksen tai erikoisnäyttelyn yhteydessä järjestettäviä jalostusaiheisia luentopäiviä sekä vastaa joka toinen vuosi pidettävän jalostusuroskatselmuksen järjestelyistä.¹

4. Nykytilanne

4.1 Populaation koko ja rakenne

4.1.1 Rekisteröinnit ja kannan kehittyminen Suomessa

Ensimmäinen lyhytkarvainen weimarinseisoja rekisteröitiin Suomeen 1969. Suomen kantaan ovat olleet vaikuttamassa niin saksalaisista kuin ruotsalaisista linjoista olevat koirat. Rodun kannan varsinainen kasvu on lähtenyt käyntiin Suomessa vuoden 1995 paikkeilla, jonka jälkeen pentueita on rekisteröity n. 1-3 vuodessa. Rekisteröityjen pentueiden ja tuontikoirien määrä on jatkuvassa kasvussa. Esimerkkinä tästä on vuonna 2003 viisi ulkomaalaista, Suomen rekisteriin rekisteröityä lyhytkarvaista yksilöä, joista kolme narttua ja kaksi urosta. Vuonna 2003 Suomeen tuotiin ensimmäiset pitkäkarvaiset weimarinseisot, kaksi narttua. Lyhytkarvaisten pentueiden rekisteröintimäärässä saavutettiin ennätys, kun vuoden 2004 loppuun mennessä rekisteröitiin viisi pentuetta. Rodun kysyntä on jatkuvassa nousussa ja käyttötulosten myötä vähitellen useammat metsästäjät ovat osoittaneet mielenkiintoa rotua kohtaan. Kokeissa käymisen kynnyks on madaltunut ja tulevaisuudessa yhä useampia weimarinseisot tullaan näkemään KAER-kokeissa.

Taulukko 1 Lyhytkarvaisen weimarinseisotjan rekisteröinnit Suomessa 1992-2004.²

Vuosi	Narttu	Uros	Pentueet	Tuontiuros	Tuontinarttu	Yhteensä
1992	5	2	1	0	0	7
1993	0	0	0	0	0	0
1994	0	0	0	1	0	1
1995	5	7	2	0	0	12
1996	2	2	1	1	2	7
1997	2	2	1	0	0	4
1998	8	2	2	1	1	12
1999	7	5	2	3	0	15
2000	9	8	2	2	0	19
2001	10	5	3	2	0	17
2002	6	9	2	1	1	17
2003	1	3	1	2	3	9
2004	25	12	5	1	3	46
Yhteensä:	79	57	22	14	10	166

¹ Pöllänen Heikki, kirjallinen tiedonanto

² Saksanseisojakerho ry:n tietokanta

Taulukko 2 Pitkäkarvaisen weimarinseisojan rekisteröinnit Suomessa 2003-2004.

Vuosi	Narttu	Uros	Pentueet	Tuontiuros	Tuontinarttu	Yhteensä
2003					1	1
2004					1	1
Yhteensä:					2	2

Taulukosta 3 ilmenee, että Suomessa on käytetty jalostukseen yhtä urosta neljään kertaan (1. Sinclair's Legacy Xipe) ja yhtä kolmeen kertaan (2. Xelmer vom Reinhardswald). Urosta 1. on käytetty kolmella eri nartulla, joista kahdessa yhdistelmässä lähisukulaisnartuille³ ja yhdessä lähisukuiselle (uroksen sekä nartun emän emä on sama: Adelain). Urosta 2. on käytetty kahdelle eri nartulle, joista toinen on sukulainen. Uroksia 3. Disodil's Dustbusteria ja 4. Olaf von der Teutonenburgia on käytetty kaksi kertaa. Muita uroksia on käytetty vain kerran.

Taulukko 3 Lyhytkarvaisen weimarinseisojan Suomessa syntyneet pentueet. Tilanne vuodesta 1992 vuoteen 2004⁴

Vuosi	Pentueen isä	Isän syntymämaa	Pentueen emä	Emän syntymämaa
1992	NHSB1523197 Jacco vom Reinhardswald	Hollanti	SF 1398/87 Sinclair's Legacy Stella	Suomi
1995	SF18873/87 Pierowall Merganser of Roxberg	Englanti	SF24940/92 Sinclair's Legacy Wilhelmina	Suomi
1995	DK28183/92 Hermes de Beauvois	Ranska	SF21913/90 Sinclair's Legacy Tamsin	Suomi
1996	FIN29460/95 Sinclair's Legacy Xipe	Suomi	SF24938/92 Sinclair's Legacy Wendy	Suomi
1997	FIN29460/95 Sinclair's Legacy Xipe	Suomi	SF21913/90 Sinclair's Legacy Tamsin	Suomi
1998	S40444/93 Disodil's Dustbuster	Ruotsi	SF24940/92 Sinclair's Legacy Wilhelmina	Suomi
1998	S40444/93 Disodil's Dustbuster	Ruotsi	FIN29456/95 Sinclair's Legacy Xantia	Suomi
1999	FIN29460/95 Sinclair's Legacy Xipe	Suomi	SF24938/92 Sinclair's Legacy Wendy	Suomi
1999	FIN16768/99 Olaf von der Teutonenburg	Saksa	FIN29456/95 Sinclair's Legacy Xantia	Suomi
2000	FIN33094/98 Xelmer vom Reinhardswald	Hollanti	FIN29457/95 Sinclair's Legacy Xenia	Suomi

³ Lähisukulaiseksi katsotaan lapset, vanhemmat, sisarukset ja isovanhemmat

⁴ Saksanseisojakerho ry:n tietokanta

2000	FIN33094/98 Xelmer vom Reinhardswald	Hollanti	FIN35327/98 Gray Ghost Gora	Suomi
2001	S12265/97 Scuba's Bartalomeus Besserwisser	Ruotsi	FIN18694/99 Toro's Casador Dilaila	Suomi
2001	FIN16768/99 Olaf von der Teutonenburg	Saksa	FIN21822/98 Toro's Casador Caballo	Suomi
2001	FIN33094/98 Xelmer vom Reinhardswald	Hollanti	FIN29457/95 Sinclair's Legacy Xenia	Suomi
2002	FIN36866/99 Graenit's Raidin The Fridge	USA	FIN15224/00 Welmer's Elo	Suomi
2002	FIN29460/95 Sinclair's Legacy Xipe	Suomi	FIN12213/99 Sinclair's Legacy Louise	Suomi
2003	FIN30009/01 Scuba's Ferintosh Malt	Ruotsi	FIN21822/98 Toro's Casador Caballo	Suomi
2004	FIN47143/03 Boss V.H. Molehout	Hollanti	FIN29457/95 Sinclair's Legacy Xenia	Suomi
2004	STBW443/98 Cid von der Totenalb	Saksa	FIN15792/98 Gray Ghost Regina	Suomi
2004	FIN15790/98 Gray Ghost Renny	Suomi	FIN41558/01 Onnen Päivän Wikiwissentytär	Suomi
2004	FIN35362/00 Gray Ghost August	Suomi	FIN15791/98 Gray Ghost Rose	Suomi
2004	S58428/04 Nobiskrug Whtevr Willbe Willbe	Brasilia	FIN15224/00 Welmer's Elo	Suomi

4.1.2 Koirien jalostuskäyttö ja geneettinen rakenne⁵

Kaikki koirarodut ovat erittäin pieniä populaatioita eli kantoja ja niillä on rajallinen geneettinen pohja. Mitä laajempi geneettinen pohja on ja mitä monipuolisemmin rodun yksilöitä käytetään jalostukseen, sitä hyväkuntoisempaa rodun kannan voidaan odottaa säilyvän. Eli kannan tulisi sisältää mahdollisimman paljon toisilleen erisukuisia koiria ja näitä tulisi käyttää jalostukseen mahdollisimman monipuolisesti ja tasaisesti. Sukusiitoksen lisääntyessä geneettinen muuntelu vähenee, jolloin väistävät haitalliset geenialleelit pääsevät yleistymään rodun kannassa ja riski perinnöllisten vikojen ja sairauksien yleistymiselle kasvaa.

Eläinpopulaation eli kannan geneettistä rakennetta voidaan kuvata tehollisen populaatiokoon käsitteellä. Tehollinen populaatiokoko on sitä pienempi, mitä pienempää osaa rodun kannasta käytetään jalostukseen. Mitä pienempi tehollinen populaatiokoko, sitä nopeammin kannan geneettinen pohja pienenee ja sisäsiittoisuuden mukanaan tuomat riskit kasvavat. Taulukossa 4 on teoreettinen laskelma siitä, miten tehollinen populaatiokoko (N_e) muuttuu jalostuspäätösten kautta. Jos esim. käytetään ainoastaan 5 urosta ei auta vaikka narttuja olisi 500, tehollinen populaatiokoko

⁵ Suomaa Saija, kirjallinen tiedonanto

on silti vain 20 (taulukko 4). On huomioitava, että taulukossa käytetty kaava antaa yliarvioita tehollisesta populaatiokoosta, koska kaava ei huomioi mahdollista sukusiitosta.

Taulukko 4 Tehollisen populaatiokoon (N_e) vaihtelu jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen lukumäärän mukaan. Laskettu kaavalla $N_e = 4 \times N_m \times N_f / (N_m + N_f)$, jossa N_m on jalostusurosten ja N_f jalostusnarttujen lukumäärä (kaava olettaa koirille tasaiset jälkeläismäärät).

Uroksia	Narttuja		
	10	100	500
5	13	19	20
20	27	67	77
100	36	200	333

Pienessä ns. avoimessa populaatiossa, jossa uutta geenimateriaalia on tuontikoirien ja ulkomaisten jalostusurosten käytön kautta mahdollista saada koko ajan lisää, kuten weimarinseisojan kanta Suomessa, ei tehollisen populaatiokoon laskeminen ole mielekäästä. Kantaa voidaan kuitenkin kuvailla muilla tavoin, kuten esimerkiksi millainen on jalostukseen käytettyjen koirien osuus kaikista lisääntymisikäisistä koirista ja lisääntymisikäisten koirien keskinäinen sukulaisuus.

Jotta rodun geenipohja pysyisi mahdollisimman laajana, olisi jalostukseen käytettyjen koirien osuutta lisättävä. Toisaalta metsästyskäyttökoirarodulla jalostuskoirille asetettavista perusvaatimuksista (ks. Liite 1) ei olisi syytä tinkiä (terveys: HD A tai B, käyttökoepalkinto KAER-kokeista, näyttelypalkinto väh. H⁶). Lisäksi tulee ottaa huomioon myös jalostukseen käytettyjen koirien lähisukuisuus. Rodun geneettisen pohjan laajuuden turvaamiseksi ei riitä kotimaassa olevien koirien mahdollisimman laaja käyttö, vaan on myös kiinnitettävä huomiota siihen, mitä koiria jalostukseen käytetään ja miten paljon.

Taulukko 5 Jalostukseen käytettyjen koirien osuus lisääntymisikäisistä (2-8 v.) koirista vuosina 1994-2004 sekä keskimääräinen pentuekoko.⁷

Vuosi	Jalostukseen käytetyt urokset	Jalostukseen käytetyt nartut	Pentuekoko	Lisääntymisikäiset urokset	Lisääntymisikäiset nartut	Jalostukseen käyt. osuus lisäänt.ikäisiä % /urokset	Jalostukseen käyt. osuus lisäänt.ikäisiä % /nartut
1994	0	0	0	9	18	0%	0%
1995	2	2	6	8	11	25%	18%
1996	0*	1	4	8	11	0%	9%
1997	1	1	4	13	14	7%	7%
1998	1	2	5	15	16	6%	12,50%
1999	2	2	6	17	15	11%	13%
2000	1	2	8,5	19	24	5,30%	8,30%
2001	3	3	5	25	27	12%	11%
2002	2	2	7	35	36	5,70%	5,50%
2003	1	1	4	42	47	2,40%	2,13%
2004	5	5	7,4	44	48	11,36%	10,42%

⁶ Näyttelypalkinto H ei kuitenkaan saisi olla luonteesta johtuva.

⁷ Saksanseisojakerho ry:n tietokanta

*kyseisenä vuonna käytetty uros alle 2-vuotias

Taulukko 6 Eniten käytetyt urokset ja nartut vuosina 1992-2004.⁸

Uros	Isä	Emä	Jälkel. kpl	% kaikista
FIN29460/95 Sinclair's Legacy Xipe	DK28183/92 Hermes De Beauvois	SF21913/90 Sinclair's Legacy Tamsin	21	13,0 %
FIN33094/98 Xelmer vom Reinhardswald	NHSB1929083 Quincy-Robin vom Reinhardswald	NHSB1796327 Odine vom Reinhardswald	19	11,8%
S58428/04 Nobiskrug Whtevr Willbe Willbe	CBKCE/RGJ/A0514 Camelot's Country Parson	RG/RJF/99/00229 Nobiskrug Full Hand O'Mischief	11	6,8%
S40444/93 Disodil's Dustbuster	S35667/86 Rhannigal Ghostbuster	S17392/90 Zoola	10	6,2%
FIN36866/99 Graenit's Raidin The Fridge	AKCSBSF803620 Jo- Ron's Silber Elch Ud Td Mh	AKCSN165218/01 Graenit's Rushin' Roulette	10	6,2%
FIN16768/99 Olaf von der Teutonenburg	STBW8020/88 Banjo vom Siel	CLP2850 Biena Z.Lustrsteka	9	5,6%
Narttu	Isä	Emä	Jälkel. kpl	% kaikista
FIN15224/00 Welmer's Elo	FIN33094/98 Xelmer vom Reinhardswald	FIN29457/95 Sinclair's Legacy Xenia	21	13,0%
FIN29457/95 Sinclair's Legacy Xenia	DK28183/92 Hermes De Beauvois	SF21913/90 Sinclair's Legacy Tamsin	16	9,9%
SF24940/92 Sinclair's Legacy Wilhelmina	NHSB1523197 Jacco vom Reinhardswald	SF 1398/87 Sinclair's Legacy Stella	13	8,1%
SF24938/92 Sinclair's Legacy Wendy	NHSB1523197 Jacco vom Reinhardswald	SF 1398/87 Sinclair's Legacy Stella	12	7,5%
SF21913/90 Sinclair's Legacy Tamsin	NHSB1244135 Castor of the Grey Noble	SF11051D/83 Adelain	10	6,2%
FIN21822/98 Toro's Casador Caballo	S40444/93 Disodil's Dustbuster	FIN29456/95 Sinclair's Legacy Xantia	9	5,6%

Taulukoista on nähtävissä, että jatkossa on erityisesti panostettava uuden geenimateriaalin käytön lisäämiseen weimarinseisojan jalostuksessa Suomessa. Tuontikoirien jalostuskäyttöä tulisi edistää, kuin myös ulkomaisten urosten (ei pelkästään pohjoismaisten) käyttöä edelleen rodun jalostuksessa, kuitenkin tinkimättä jalostuskoirille asetetuista perusvaatimuksista. Pienessä populaatiossa on myös syytä seurata sukusiitosastetta käytetyissä jalostusyhdistelmissä. Sukusiitosaste on laskettu 5 polven mukaan. Suositusten mukaan sukusiitosaste ei saisi ylittää 6,25%.

Metsästyskäyttökoirarodulla hyviä käyttöominaisuuksia ja luonnetta tulee jatkossakin tavoitella, mutta tulee toisaalta ottaa myös huomioon, että kannan korkea sukusiitosaste on pitkällä tähtäimellä epäedullista rodun terveyden ylläpitämisen kannalta.

⁸ Saksanseisojakerho ry:n tietokanta

Taulukko 7 Vuosittainen keskimääräinen sukusiitosaste käytetyissä yhdistelmissä vuodesta 2000 vuoteen 2004 asti.

Vuosi	Sukusiitosaste % keskimäärin
2000	1,17%
2001	0%
2002	13,1%
2003	6,26%
2004	1,95%

4.1.3 Populaation koko ja jalostusvaatimukset Saksassa

Saksassa lyhytkarvaisten weimarinseisojien kanta on ollut selvästi nousussa viimeisten kymmenen vuoden aikana. Rekisteröinnit ovat nousseet reilusta 250:stä reiluun 400:aan rekisteröityyn yksilöön vuodessa. Pitkäkarvaisten weimarinseisojien kanta on puolestaan pysynyt viimeisen kymmenen vuoden aikana lähes tulkoon vakiona ja rekisteröityjen yksilöiden määrä vuodessa on keskiarvoltaan 150.

Saksassa weimarinseisojan rotujärjestön (Weimaraner Klub e.V) alaisuudessa toimii 10 alueellista yhdistystä (Landesgruppen), joiden avustuksella rotujärjestön toimintaa pidetään valtakunnallisesti yllä mm. pentuetietojen, koejärjestelyjen, tietojen keruun ja muun rodun alueellisen kehityksen seurannan muodossa.

Taulukko 8 Lyhytkarvaisen weimarinseisojan rekisteröinnit Saksassa 1994-2004

Vuosi	Syntyneet pentueet	Rekisteröidyt yksilöt yht.
1994	38	256
1995	47	331
1996	46	332
1997	46	308
1998	51	390
1999	50	380
2000	49	353
2001	61	416
2002	69	474
2003	64	467
2004	25	406
Yhteensä:	546	4113

Taulukko 9 Pitkäkarvaisen weimarinseisojan rekisteröinnit Saksassa 1994-2004

Vuosi	Syntyneet pentueet	Rekisteröidyt yksilöt yht.
1994	22	151
1995	21	136
1996	20	109
1997	24	163
1998	22	151
1999	28	168
2000	25	146
2001	26	161
2002	19	132
2003	25	166
2004	25	167
Yhteensä:	257	1650

Jalostuslistalle hyväksymisen ehtona koiran tulee olla terve ja lonkkakuvaustulos A1-B2 (ks. taulukko 33). Koiran tulee olla ulkomuodollisesti, sekä karvanlaadultaan vähintään ”gut” eli hyvä. Koiran luonne todetaan rodunomaiseksi weimarinseisojille suunnatulla luonnetestillä, joka tulee läpäistä. Luonnetestiä pidetään yhtenä jalostuksen perustana ja sillä pyritään rajoittamaan pelokkaiden sekä aggressiivisten yksilöiden eteenpäin jalostamista.⁹ Koetuloksina tulee olla hyväksytty suoritus HZP-kokeesta (vähintään 6 pistettä hausta sekä kummastakin vesityöosuudesta) tai vaihtoehtoisesti hyväksytty VGP-koe (vähintään arvosana ”gut” (3) hausta ja kahdesta vesityöosuudesta, poislukien pelkkä nouto).

Jalostukseen käytettävän nartun tulee olla vähintään 15 kuukauden ikäinen, ei kuitenkaan vanhempi kuin 8 vuotta. Astutuspäiväksi katsotaan päivä, jolloin uros on ensimmäisen kerran astunut nartun. Yhtä jalostusurosta saa käyttää kahden jalostusjakson (1 jakso = 1 vuosi) aikana enintään 5 kertaa (edellyttäen että astutuksesta syntyy pentue). Vanhemmat ja isovanhemmat tai heidän sisaruksensa saavat näkyä ainoastaan kaksi kertaa jalostukseen suunnitellun yhdistelmän sukutaulussa. Jalostukseen käytettävillä yksilöillä pidetään hyvin toivottuna sekä katsotaan ansioksi seuraavat todistukset: Nachweis des Schutzbetriebes (suojelutaipumuksen toteaminen), HN –testi (kovuuden toteaminen), Btr –testi (oma-aloitteinen nouto), Vbr –testi (hakunouto), Lautnachweis (äänekkyydistus), sekä Schweißprüfung (verijälkkikoe). Edellä mainitut eivät ole pakollisia, mutta antavat yksilöistä tärkeää tietoa jalostusta silmällä pitäen.

⁹ <http://www.weimaranerzucht.de/level2/wesentest.htm>

4.1.4 Populaation koko ja jalostusvaatimukset Ruotsissa

Ruotsissa weimarinseisojia on ollut vuodesta 1969 lähtien. Alussa vallitsevina linjoina olivat saksalaiset, brittiläiset ja hollantilaiset linjat. Nykypäiviin tultaessa australialaiset, yhdysvaltalaiset ja englantilaiset linjat ovat vallanneet jalansijaa. Ruotsalaiseen jalostusmateriaaliin käytetyt saksalaiset linjat ovat selkeästi tuoneet näissä linjoissa esille vahvoja metsästysominaisuuksia.¹⁰ Ruotsissa lyhytkarvaisten weimarinseisojien rekisteröinnit ovat viimeisen 10 vuoden sisällä lähes kolminkertaistuneet. Pitkäkarvaisen muunnelman suosio on selkeästi pysynyt matalampana ja viimeisen 10 vuoden sisällä rekisteröityjen yksilöiden määrä on keskiarvoltaan ollut 9 koiraa vuodessa. Pentueiden lukumäärä on viime vuosien aikana ollut 10 -14 pentueen välillä. Ruotsissa lyhytkarvaisen- ja pitkäkarvaisen muunnelman risteyttäminen on sallittua, joten pentueiden lukumäärään on laskettu yhteen kaikki lyhyt- ja pitkäkarvaiset weimaripentueet.

Taulukko 10 Lyhytkarvaisen weimarinseisojan rekisteröinnit Ruotsissa 1992-2004

Vuosi	Rekisteröidyt yksilöt yht.
1992	19
1993	27
1994	37
1995	34
1996	38
1997	37
1998	42
1999	65
2000	69
2001	80
2002	80
2003	86
2004	88
Yhteensä:	702

¹⁰Niklasson Anci, kirjallinen tiedonanto

Taulukko 11 Pitkäkarvaisen weimarinseisojan rekisteröinnit Ruotsissa 1992-2004

Vuosi	Rekisteröidyt yksilöt yht.
1992	-
1993	-
1994	-
1995	-
1996	1
1997	8
1998	10
1999	8
2000	12
2001	12
2002	26
2003	5
2004	9
Yhteensä:	91

Taulukko 12 Ruotsissa syntyneet lyhyt- ja pitkäkarvaiset pentueet yhteensä 1992-2004

Vuosi	Syntyneet pentueet
1992	3
1993	4
1994	5
1995	4
1996	6
1997	8
1998	8
1999	10
2000	11
2001	13
2002	14
2003	16
2004	14
Yhteensä:	116

Ruotsissa on vastikään otettu askel eteenpäin rodun kehittämisessä asetettamalla uudet, vaativammat jalostusvaatimukset jalostukseen käytettäville yksilöille. Ruotsissa on tällä hetkellä käytössä kaksi jalostuslistaa, jotka ovat siirtymäkauden ajan voimassa rinnakkain vuoteen 2009 saakka. W1 –lista on uusi, jalostusvaatimuksiltaan tiukennettu lista. W2 –lista on toistaiseksi voimassa oleva (2009 saakka) vanha jalostusvaatimuslista.

Uusien **W1** –jalostusvaatimuksien mukaisesti jalostuskoiran tulee olla A- tai B-lonkkainen ja metsästykokeissa palkittu. Näyttelyistä vaatimuksena on vähintään laatuarvostelu 2 ”HYVÄ” (NUO-, AVO- tai KÄY-luokassa¹¹). Koiralla tulee olla hyväksytty luonnetesti, joka on järjestetty joko Ruotsin saksanseisojakerhon (SVK), Ruotsin palveluskoiraliiton (SBK), Ruotsin

¹¹ NUO eli nuorten luokka, AVO eli avoin luokka, KÄY eli käyttöluokka

weimarinseisojakerhon tai aiheeseen pätevöityneen kouluttajan toimesta. Luonnetestin suorittamista edellytetään koirilta, jotka ovat syntyneet 31.12.2003 jälkeen. Tätä ennen syntyneillä koirilla ei tarvitse olla luonnetestitulosta. Koiran metsästykokeissa saamat arvioinnit ja pisteytykset tulee olla tarkasteltavissa kerhon kotisivuilla. Yksilöä ei voida hyväksyä listalle, mikäli sen katsotaan olevan 'ylikäytetty'. Jalostusvaatimukset täyttävän koiran omistaja saa itse päättää haluaako hän koiransa tiedot listalle.

Toistaiseksi voimassa olevan **W2** –listan vähimmäisvaatimukset urokselle ja nartulle ovat:

- Vaihtoehto 1: A- tai B-lonkat; hyväksytty arvosana (vähintään 4) vesi- ja jälkityökokeessa (suoritettu NUO-, AVO-, tai VOI-luokassa¹²); hyväksytty tulos 'GK' alokasluokan (anlagsklass) verijälkikokeesta; vähintään laatuarvostelu HYVÄ, saavutettu virallisessa näyttelyssä (NUO-, AVO-, tai KÄY-luokassa).
- Vaihtoehto 2: A- tai B-lonkat; metsästyskokeessa palkittu (tunturi-, metsä- tai peltokokeessa); vähintään laatuarvostelu HYVÄ, saavutettu virallisessa näyttelyssä (NUO-, AVO-, tai KÄY-luokassa).

W2 –listan koiran saa jalostussuosituksen mukaan astuttaa ainoastaan W1 –listan koiralla.

4.1.5 Populaation koko ja jalostusvaatimukset Norjassa

Norjassa weimarinseisojakanta on hieman suurempi kuin Suomessa. Yksilöiden määrä on kuitenkin ollut vähenemään päin, kun tarkastelee lyhytkarvaisten weimarinseisojien rekisteröintejä vuoden 2000 jälkeen. Pitkäkarvaisia on viimeisen 10 vuoden aikana rekisteröity keskimäärin 1 pentue vuodessa. Lyhytkarvaisten osalta pentueita syntyy vuodessa keskimäärin 1-2. Koiria käytetään määrään nähden kiitettävästi metsästyskokeissa ja useimmat weimarinseisijat ovat mukana käytännönmetsästyksessä.¹³ Jalostuksellista yhteistyötä Norjalla on eniten Ruotsin kanssa.

Taulukko 13 Lyhytkarvaisen weimarinseisojan rekisteröinnit Norjassa 1992-2004

Vuosi	Rekisteröidyt yksilöt yht.
1992	19
1993	14
1994	9
1995	35
1996	15
1997	16
1998	18
1999	27
2000	17
2001	9
2002	17
2003	9
2004	17
Yhteensä:	222

¹² NUO eli nuorten luokka, AVO eli avoin luokka, VOI eli voittajaluokka

¹³ Melby Ingvild, kirjallinen tiedonanto

Taulukko 14 Pitkäkarvaisen weimarinseisojan rekisteröinnit Norjassa 1992-2004

Vuosi	Rekisteröidyt yksilöt yht.
1992	-
1993	-
1994	2
1995	-
1996	-
1997	1
1998	8
1999	7
2000	-
2001	-
2002	8
2003	6
2004	10
Yhteensä:	42

Norjan jalostusvaatimusten mukaan sekä uroksen että nartun tulee täyttää seuraavat ehdot:

- 2 x laatuarvostelu ”1” (erittäin hyvä) virallisesta näyttelystä, kahdelta eri tuomareilta (mikäli koira on korkeasti palkittu käyttökokeissa, voidaan laatuarvostelu ”2” (hyvä) virallisesta näyttelystä katsoa myös hyväksytyksi.)
- hyväksytytty luonnetesti, joka tulee olla suoritettuna ennen koiran 4:ttä ikävuotta. Kerhon Jalostustoimikunnalla tulee olla todistus hyväksytystä luonnetestistä ennen kuin koira astutetaan.
- A- tai B-lonkat. Lonkkakuvaustulos tulee toimittaa jalostustoimikunnalle ennen koiran astuttamista.
- Nartulla on täytynyt olla vähintään kaksi juoksua ja sen on oltava vähintään 2 vuotta astutushetkellä. Uroksen tulee olla vähintään 2 vuotta astuttamishetkellä.

Koira tulee olla palkittu vähintään kerran joistain seuraavista:

- metsästyskoirien jäljestämiskokeesta vähintään 2. palkinto TAI hyväksytytty vesi- ja jälkityökoetulos.
- yhdistetyssä kokeessa (apportgrenene eli nouto) vähintään 2. palkinto
- metsästyskokeesta saavutettu vähintään 3. palkinto TAI koira on kokeiltu vähintään 3:ssa erityyppisessä metsästyskokeessa / metsästystaipumuskoikeessa oman tai jonkun toisen kerhon alueella. Koira tulee olla saavuttanut keskiarvona vähintään 3 metsästyhalukkuudesta. Huonoin tulos voidaan jättää huomioimatta. Mikäli koira on kokeiltu vähintään viidessä eri kokeesta, nostetaan keskiarvoa 0,2:lla.

4.1.6 Kanta muissa maissa

Australiassa kanta on suuri ja rotua käytetään lähes yksinomaan näyttelykoirana ja lemmikkinä. Harvalla yksilöllä koirien lukumäärään nähden on tuloksia metsästyskokeista. Australia on Ruotsin lisäksi maa, jossa lyhytkarvaista ja pitkäkarvaista muunnelmia saa risteyttää keskenään.

Englannissa rekisteröidään paljon weimarinseisojia ja rodun maine näyttelykoirana on suuri. Maasta löytyy kuitenkin joukko metsästykseen paneutuneita kasvattajia ja harrastajia, joten weimarinseisojissa on metsästyskokeissa käyneitä, metsästystuloksia omaavia yksilöitä.

Hollannissa rotua harrastetaan aktiivisesti ja rodun määrä on runsas. Näyttelytoiminnan lisäksi metsästys ja metsästykokeet näyttelevät tärkeää osaa. Hollantilaiset käyvät useasti metsästyskokeissa Saksassa, Itävallassa ja Belgiassa.

Tanskasta käydään harvoin maan ulkopuolelta hakemassa jalostusmateriaalia. Tanskan kantaa voidaan kuvaila vakiintuneeksi ja omavaraiseksi. Pentueita syntyy vuodessa keskimäärin 1-2 pentuetta. Suuri osa tanskalaisista weimarinseisojista ovat metsästyskokeissa palkittuja ja koiria käytetään käytännön metsästyksessä. Tanskalaisilla koirilla ei ole aikaisemmin ollut lonkkakuvauspakkoa, mutta asian ympärillä on kaavailtu tulevan muutoksia lähivuosina.¹⁴

Yhdysvalloissa rodun yksilöiden määrä on erittäin suuri ja valtaosa koirista on puhtaasti näyttelykoirina tai lemmikkeinä. Koiria myydään kastroituna lemmikeiksi niiden ulkoista olemusta ja erikoista väriä ihaileville ihmisille. Onneksi maasta löytyy myös käytännön metsästyksessä ja metsästyskokeissa käytettäviä yksilöitä. Koemuotoina esiintyvät mm. NAVHDA¹⁵ ja AKC¹⁶

4.2 Luonne ja käyttöominaisuudet

4.2.1 Luonne

Weimarinseisoja on monipuolinen ja helposti koulutettava, intohimoinen metsästyskoira. Luonteeltaan terävä¹⁷, halukas tarttumaan petoeläimiin ja muuhun riistaan, soveltuu myös vahtikoiraaksi olematta aggressiivinen. Rodunomainen vahvahermoisuus kuvastuu mm. weimarinseisojan erinomaisessa taipumuksessa laukauksen jälkeiseen työskentelyyn.

4.2.1.1 Luonnetilanne nykyisessä kannassa

Pääpiirteittäin Suomen weimarinseisojakannan edustajia voidaan luonnehtia tasapainoisiksi ja sosiaalisiksi. Muutamissa näyttelyarvosteluissa on ollut merkintöjä koirien luonteen pidättyväisyydestä (mm. ei ole antanut tuomarin koskea itseensä kehässä), sekä muutamia merkintöjä koirien luonteen aggressiivisuudesta (on murissut tuomarille tai yrittänyt purra tuomaria kehässä).

Rodun edustajat ovat riistaviettisiä ja rodulle tyypillinen vahtimisvietti on olemassa suomalaisillakin yksilöillä. Joillakin yksilöillä vahtimisvietti on osoittautunut liian voimakkaaksi. Tällöin koira ei pysty rauhoittumaan, vaan käyttäytyy hermostuneesti ja ylikiihkeästi vieraita ihmisiä kohtaan. Rodun sisällä on havaittu muutama yksittäinen paukkuarkeustapaus.

4.2.1.2 Luonteen testaaminen

Seisojan luonneominaisuuksien ensimmäinen ja tärkein lähtökohta on, ettei ole hyvää metsästyskoiraa ilman hyvää luonnetta. Tavoiteltavan luonteen profiili on rodunomaisen käyttötarkoituksen mukainen.

¹⁴ Niklasson Anci, kirjallinen tiedonanto

¹⁵ North American Versatile Hunting Dog Association:in järjestämiä kokeita, joissa kilpaillaan aina soveltuvuusluokista ylöspäin.

¹⁶ American Kennel Klubin sääntöjen mukaisesti järjestettäviä metsästyskokeita seisoville koirille.

¹⁷ Koiralla on kyky reagoida kokemaansa uhkaan

Luonneominaisuuksien kohdalla tavoitellaan rodunomaisten erityispiirteiden säilyttämistä. Tämä ei saa kuitenkaan olla ristiriidassa KAER-kokeiden mukaiselle metsästykselle.¹⁸

Weimarinseisojan tulee olla luonteeltaan tasapainoinen, rauhallinen, luoksepäästävä ja hyväntahtoinen. Tärkeää on koiran koulutuskelpoisuus, yhteistyöhalukkuus ja yhteiskuntakelpoisuus. Kaikenlainen arkuus, ylikiihkeys, hermostuneisuus ja aiheeton aggressiivisuus ovat vakavia virheitä. Myös eriasteinen paukkupelko on vakava virhe.

Jalostuksen vastuuhenkilöt seuraavat kokeissa, testeissä ja näyttelyissä rodun esille tulleita ominaisuuksia ja käyttäytymistä, tiedottaen niistä kasvattajia ja harrastajia.

Suomessa weimarinseisojille ei ole vielä varsinaista luonteentestaamismuotoa, kuten rodun kotimaassa Saksassa. Weimarinseisoja onkin kotimaassaan ainoa metsästyskoirarotu, jonka luonneominaisuudet mitataan varta vasten rodulle tarkoitettulla luonnetestillä. Luonnetestissä testataan koiran käyttäytymistä riistäeläimellä sekä ihmiskontaktissa. Testin läpäiseminen on edellytys jalostukseen pääsulle. Suomen olosuhteissakin samantyyppinen testi, jossa arvioidaan koiran käyttäytyminen riistalla sekä ihmiskontaktissa, toimisi varsin hyödyllisenä informaatiolähteenä jalostusta silmällä pitäen. Suomessa weimarinseisojia on testattu Kennelliiton virallisissa luonnetesteissä. Vuoden 2005 loppuun mennessä yhteensä 9 weimarinseisojaa oli käynyt luonnetestissä.¹⁹

4.2.2 Käyttöominaisuudet

Rotumääritelmän mukainen weimarinseisoja on helposti koulutettavissa oleva intohimoinen metsästäjä. Seisovana lintukoirana (FCI:n ryhmä 7, kanakoirat) se soveltuu parhaiten pelto- ja metsäkanalinnustukseen. Weimarinseisojan tulee olla kestävä ja tarkka hakija. Haun ei tarvitse olla äärimmäisen nopeaa eikä kiihkeääkään, mutta koirasta tulee kuvastua selkeä riistaintoisuus. Lintu-, pienriista- ja pienpetojahdissa koira sovitaa hakunsa maaston mukaisesti. Saatuaan vainun riistasta, tulee koiran jäädä seisomaan liikahtamatta ja osoittaa riistan sijainti. Koira saa edetä riistalle ja ajaa sen lentoon/liikkeelle ainoastaan ohjaajan käskystä. Riistan ylösajaminen maastosta eli nk. avanssi tarkoittaa, että koira etenee vauhdikkaasti ja röyhkeästi suoraan riistalle, niin että riista karkoittuu ampumaetäisyydeltä. Riistan karkoituttua on koiran ehdottomasti pysähdyttävä paikoilleen ja pysyttävä siinä ammuttaessa, ja riistan mahdollisesti pudotessa tai kaatuessa. Tämä on koiran turvallisuuden kannalta ensiarvoisen tärkeää. Laukauksen jälkeen koira noutaa käskystä riistan halukkaasti ja viivyttämättä ohjaajalle. Riistan tulee olla luovutettaessa vahingoittumaton. Virheiksi luetaan oma-aloitteinen eteneminen, hidas eteneminen tai täysi etenemättömyys.

Weimarinseisojan vahvuus metsästyskoirana piilee sen monipuolisuudessa. Rodun kotimaassa Saksassa weimarinseisojaa pidetään monipuolisen metsästyskoiran esikuvana, mutta Suomessa sitä käytetään lähestulkoon poikkeuksetta vain seisovana lintukoirana. Erinomaisen hajuaistinsa ja tarkkuutensa ansiosta sitä pystytään käyttämään myös mm. vedestä noutavana lintukoirana sekä suurriistaa jäljestävänä ja pysäyttävänä koirana. Se on määrätietoinen ja jälkitarkka, eikä jätä jälkityöskentelyä keskeneräiseksi.

¹⁸ Rouhiainen Jukka, kirjallinen tiedonanto

¹⁹ <http://www.dogsports-online.com> (rotukoodi 309)

4.2.2.1 Käyttökokeet Suomessa

4.2.2.1.1 Kanakoirien erikoiskokeet (KAER-kokeet)

Kanakoirien erikoiskokeet ovat metsästyskokeita, joiden tarkoituksena on kanakoirien jalostusta varten saada tietoja koirien metsästysominaisuuksista ja edistää koirien metsästyskäyttöä.

Kokeissa kokeillaan koirien haku riistan löytämiseksi ja riistatyö maastossa olevalla villillä riistaeläimellä. Lisäksi kokeillaan koeluokista riippuen nouto, tiedotus, vesityö ja jälkityö. Myöskin kiinnitetään huomiota koiran luonteeseen sekä toimintaan sen kohdatessa petoeläimiä.

Koeluokkia on kolme:

- nuorten luokkaan saa osallistua koira, joka ei ole täyttänyt 22 kuukautta eikä ole kilpaillut muissa luokissa
- avoimeen luokkaan saa osallistua koira, joka ei ole oikeutettu osallistumaan voittajaluokkaan
- voittajaluokkaan osallistuu koira, joka on saanut 1. palkinnon avoimessa luokassa

Palkitsemisperusteet

Kaikissa luokissa käytetään laatuarvostelua ja annetaan niin monta ensimmäistä, toista ja kolmatta palkintoa kuin koirien saamat pistemäärät edellyttävät.

Palkintosijojen vähimmäispistemäärät kaikissa luokissa ovat samat:

- ensimmäinen palkinto, vähintään 80 pistettä, maksimipisteet 100 pistettä.
- toinen palkinto, vähintään 60 pistettä
- kolmas palkinto, vähintään 40 pistettä

Tullakseen palkituksi nuorten luokassa, koiran on saatava hyväksyty arvosana hausta ja riistatyöstä.

Tullakseen palkituksi avoimen luokan ensimmäisellä palkinnolla koiran on saatava hyväksyty arvosana jokaisesta osasuorituksesta.

Tullakseen palkituksi voittajaluokassa koiran on saatava hyväksyty arvosana jokaisesta osasuorituksesta. Lisäksi ensimmäisen palkintosijan edellytyksenä on riistatyön arvosanan oltava vähintään 2.

Saavuttaakseen Suomen käyttövalion arvon, tulee koiralla olla kolme VOI –luokan tulosta, ja edellyttäen että koira on palkittu sekä pelto-, että metsäkanalinnuilla käydyissä metsästyskokeissa.

Koirien arvostelu

Eri rotuihin kuuluvat koirat arvostellaan samojen perusteiden mukaan ottaen huomioon rotukohtaiset eroavat ominaisuudet. (esim. Spinone saa hakea muista poiketen ravaamalla)

Nuortenluokassa kiinnitetään eniten huomiota koiran synnynnäisistä taipumuksista johtuvaan suorituskykyyn.

Koirien arvostelussa huomioidaan: haku, riistatyö, nouto, vesityö, jälkityö, tiedottaminen ja petoeläintyöskentely.

Koirakohtaisessa pöytäkirjassa tuomari arvioi **hausta**: juoksuvauhdin, päänasennon, tuulenkäytön,

maastonpeittävyuden, laajuuden, hakukuvion, yhteistyön, puurtamisen ja metsästysalun.

Riistatyö tapahtumasta arvioidaan:

seisontaherkkyys, seisonnan kiinteys, seisonnan kesto, eteneminen, paikallistaminen ja käyttäytyminen riistan karkotuksessa.

Noutosuorituksessa arvioidaan:

noutohalukkuus, kantaminen, pureskelu, luovutus, käyttäytyminen riistan pudotessa

Tiedotusta arvioitaessa kiinnitetään huomiota:

seisonnasta irtoamiseen, irtoamisaika huomioidaan, ilmentäminen ja yhteydenpito palatessa linnulle.

Lisäksi kirjataan riistakosketukset, seisontojen ja niistä saatujen riistatöiden lukumäärä, tuloksettomat seisonnat, törmäykset, väliin jätöt ja karkotukset.

Merkitään myös ylös onko riistaa pudotettu ja onko riistana ollut peltokanalintuja/metsäkanalintuja. Lisäksi kirjataan, jos koiran **luonteessa** on huomauttamista esim. se on vihainen muille koirille tai ihmisille, häytyttää kotieläimiä tai poroja tai on paukkuarka.

Koirien koetulokset tallennetaan saksanseisojakerhon tietokantaan, josta jalostusneuvot saavat tärkeää tietoa koirien käyttöominaisuuksista jalostusta varten.²⁰

Taulukko 15 Suomi Metsästyskokeen osasuoritukset ja osasuoritusten kertoimet

			kerroin	kerroin	kerroin	enimm. pisteet	enimm. pisteet	enimm. pisteet
NUO	AVO	VOI	NUO	AVO	VOI	NUO	AVO	VOI
haku	haku	haku	8	7	6	40	35	30
riistatyö	riistatyö	riistatyö	7	6	5	35	30	25
nouto	nouto	nouto	2	3	2	10	15	10
vesityö	vesityö	vesityö	3	4	2	15	20	10
-	-	jälkityö			2			10
-	-	tiedottaminen			3			15
Yhteensä						100	100	100

²⁰ Heikkinen Pekka / Naumanen Raija, kirjallinen tiedonanto

Taulukko 16 Suomi Palkintosijojen pistemäärät.

Palkinto	pisteet NUO, AVO, VOI
1. palkinto	80-100
2. palkinto	60-80
3. palkinto	40-60

Taulukko 17 Kaer-kokeet, lyhyt- ja pitkäkarvaisten weimarinseisojien palkitsemisprosentti NUO-, AVO- ja VOI-luokassa vuodesta 2000 vuoteen 2004.²¹

Vuosi	Koekäynn it kpl	Koekäynn NUO kpl	NUO palk %	Koekäynn AVO kpl	AVO palk %	Koekäynn VOI kpl	VOI palk %
2000	14	-	-	11	63,64%	3	33,33%
2001	17	4	25%	12	33,33%	1	0%
2002	14	4	25%	8	50%	2	50%
2003	19	6	16,67%	12	25%	1	0%
2004	24	10	10%	10	40%	5	60%

4.2.2.1.2 Metsästyskoirien jäljestämiskoe (MEJÄ)

MEJÄ-kokeiden tarkoituksena on selvittää koiran kyky seurata haavoitetun riistaeläimen jälkiä. Kokeessa on kaksi kilpailuluokkaa, avoin- ja voittajaluokka. Kun koira on kaksi kertaa palkittu AVO1 -palkinnolla, siirtyy se voittajaluokkaan. Kolme VOI1 -tulosta saavuttaneelle koiralle myönnetään jälkivalion arvo.

MEJÄ-kokeet olisivat weimarinseisojalle yksi tapa testata koiran taipumuksia ja monipuolisuutta, sekä antaisivat myös monipuolisuutta koevalikoimaan. Toivottavaa kuitenkin on, että KAER-kokeissa vaadittavat osa-alueet olisivat huolellisesti koulutettu koiralle ennen tätä ja että koiralla olisi metsästetty kanalintuja. Tällä hetkellä neljä weimarinseisojaa on osallistunut MEJÄ-kokeisiin.²²

4.2.2.2 Käyttökokeet Saksassa

Saksassa weimarinseisojien metsästysominaisuuksia testataan monilla erilaisilla kokeilla. Jalostukseen hyväksyminen edellyttää nuorten koirien syysjalostuskokeen (HZZ) tai vaihtoehtoisesti Metsästyskäyttökoiraliiton²³ täyskäyttökokeen (VGP) suorittamista edellytetyillä pistemäärillä. Tämän lisäksi koiran tulee täyttää myös muut vaadittavat jalostusvaatimukset (ks. kohta 4.1.3).

²¹ Saksanseisojakerhon tietokanta

²² Suomen kennelliitto KoiraNet –jalostustietojärjestelmä

²³ Jagdgebrauchshundverband e.V. (JGHV) / Saksa = metsästyskäyttökoirien kattojärjestö vuodesta 1899

Jotta jalostuskoiran ominaisuudet pystyttäisiin kartoittamaan mahdollisimman monipuolisesti, todistus seuraavista testeistä on erittäin suotavaa: Nachweis des Schutzbetriebes eli suojelutaipumuksen toteaminen, Härtenachweis eli HN (kovuuden toteaminen), Bringtreueprüfung eli Btr (oma-aloitteinen nouto), Verlorenbringen eli Vbr (hakunouto), Lautnachweis eli “äänekkyyks todistus” ja Schweißprüfung (verijälkikoe).

4.2.2.2.1 Herbstzuchtprüfung eli HZP (Nuorten koirien syysjalostuskoe)²⁴

Herbstzuchtprüfung (HZP) on nuorten koirien syysjalostuskoe, jonka tarkoituksena on testata nuoren koiran luontaisia metsästystaipumuksia, sen hetkistä koulutustasoa, sekä arvioida kyseisen yksilön soveltuvuus monipuoliseksi metsästyskoiraksi. Koe on kaikille seisojille yhteinen ja siihen voivat osallistua edellisenä vuonna syntyneet ja sitä edellisen vuoden lokakuun alun ja joulukuun lopun välillä syntyneet koirat (1.10.-31.12). Kokeeseen saa samalla koiralla osallistua ainoastaan kaksi kertaa.

HZP –koe koostuu useammasta osasuorituksesta, jotka jaetaan taipumus- ja koulutusosioihin. Kustakin osasuorituksesta annetaan arvosana. Kokonaisarvosanaa laskettaessa osasuorituksista saadut arvosanat kerrotaan taulukossa 18 olevilla kertoimilla.

kuva: Miranda Forssell

²⁴ Ordnung für Verbandszuchtprüfungen, s. 15-31 & Suomaa Saija, kirjallinen tiedonanto

Taulukko 18 HZP –kokeen osasuoritukset ja niiden kertoimet

	nr.	osasuoritus	kerroin
taipumusosiot	1.	Rusakon jälki	3
	2.	Nenän käyttö	3
	3.	Haku	2
	4.	Seisonta	2
	5.	Ohjattavuus	2
	6.	Työskentelyilo	1
	7.	Vesityö	
koulutusosiot	a)	piilotetun sorsan nouto peitteisessä vedessä	1
	b)	sorsan jäljitys peitteisessä vedessä	3
	8.	Nouto	
	a)	riistatyö linnulle sisältäen noudon	1
	b)	piilotetun linnun nouto	1
	c)	linnun laahausjälki ja nouto	1
	9.	Laahausjälki (jänis/kani)	1
	10.	Noudon kantamistapa	
	a)	jänis	1
	b)	sorsa	1
	c)	kanalintu	1
	11.	Tottelevaisuus	1

Edellisten lisäksi HZP-kokeen yhteydessä annetaan arvio koiran ajotaipumuksesta, testataan laukaisuvarmuus maalla ja vedessä sekä todetaan koiran luonteenlaatu ja mahdolliset puutteet ruumiin rakenteessa.

Jalostuvaatimukset täyttääkseen weimarinseisojan tulee HZP –kokeesta saavuttaa vähintään 6 pistettä hausta sekä kummastakin vesityöosuudesta.

4.2.2.2.2 Verbandsgebrauchsprüfung eli VGP (Metsästyskäyttökoiraliiton täyskäyttökoe)²⁵

Verbandsgebrauchsprüfung eli VGP on Metsästyskäyttökoiraliiton täyskäyttökoe, jonka tarkoituksena on testata metsästyskoiran monipuolisuutta metsästyksen eri osa-alueilla. Toisin kuin HZP-kokeessa, missä testataan koiran luontaisia taipumuksia, VGP –kokeessa testataan koiran metsästyksellistä suorituskykyä eri osa-alueilla. Koetta voidaankin tästä syystä luonnehtia metsästyskoirien ns. yliopistotutkinnoksi (Meisterprüfung der Jagdhunde).

Koe on kaikille seisojille yhteinen ja se suoritetaan vähintään kaksipäiväisenä. Kokeeseen saavat osallistua HZP-kokeen suorittaneet. Kokeeseen saa samalla koiralla osallistua ainoastaan kaksi kertaa. Ensikertalaisen koiran ohjaajan tulee osallistua vähintään kerran VGP-kokeeseen katsojana ennen kuin hän itse saa ohjata koira ko. kokeessa. Kokeen arvostelun suorittaa useammasta tuomarista koostuva tuomariryhmä, joka arvioi kunkin koiran suoriutumisen seuraavista osa-alueista: metsätyö, vesityö, peltotyö ja tottelevaisuus. Kokeen läpäisseet koirat palkitaan 1., 2. tai 3. palkinnolla. Koira saa jokaisesta osasuorituksesta taulukossa 19 kuvailun arvioinnin ja pisteet.

²⁵ Ordnung für Verbandsgebrauchsprüfungen & Suomaa Saija, kirjallijnen tiedonanto

Taulukko 19 VGP osasuoritusten arviointi ja pisteet

arviointi	pistemäärä
erinomainen (hervorragend)	= 4h
erittäin hyvä (sehr gut)	= 4
hyvä (gut)	= 3
riittävä (genügend)	= 2
puutteellinen (mangelhaft)	= 1
riittämätön (ungenügend)	= 0

Arvosana ”erinomainen” annetaan ainoastaan, jos koira on tehnyt erinomaisen suorituksen vaikeissa olosuhteissa. Arvosanaa ”erinomainen” ei anneta jälkityö-, nouto- ja tottelevaisuusosasuorituksista.

Taulukoista 20, 21, 22 ja 23 on lueteltuna kokeen eri osa-alueet ja niihin liittyvät osasuoritukset sekä osasuoritusten kertoimet.

Taulukko 20 Metsätyö, sen osasuoritukset ja osasuoritusten kertoimet

I Metsätyö		
nr.	osasuoritus	kerroin
1.	Verijäljen ajaminen kytkettynä	
	-yön yli ollut jälki	8
	-päiväjälki	5
	Ilmoitus kuolleen sorkkaeläimen löydöstä haukkumalla (lisä)	4
	Tiedotus kuolleen sorkkaeläimen löydöstä (lisä)	3
2.	Ketun nouto esteen yli	3
3.	Laahausjälki ketulla	5
4.	Ketun nouto jäljeltä	2
5.	Laahausjälki jäniksellä tai kanilla	4
6.	Jäniksen / kanin nouto jäljeltä	2
7.	Karkottava haku (riistan liikkeelle ajaminen tiheässä risukossa)	4
8.	Tiheikköhaku (tarkka tiheän alueen haku, mahdollinen seisonta ja riistatyö)	3

Taulukko 21 Vesityö, sen osasuoritukset ja osasuoritusten kertoimet

II Vesityö		
nr.	osasuoritus	kerroin
1.	Haku peitteisessä vedessä ilman piilotettua sorsaa	3
2.	Laukaisuvarmuus (todetaan, ei pisteytystä)	
3.	Piilotetun sorsan nouto peitteisessä vedessä	3
4.	Karkottava jälkityö sorsalla peitteisessä vedessä	3
5.	Sorsan nouto	2

Taulukko 22 Peltotyö, sen osasuoritukset ja osasuoritusten kertoimet

III Peltotyö		
nr.	osasuoritus	kerroin
1.	Nenän käyttö	6
2.	Haku	4
3.	Seisonta	4
4.	Metsästystyyli / riistan käsittely	3
5.	Linnun hakunouto	
a) I	Nouto riistatyön yhteydessä tai	4
a) II	Laahausjälki linnulla	3
b) I	Ammutun linnun nouto (koira ei saa nähdä pudotusta) tai	3
b) II	Piilotetun linnun nouto	3
6.	Linnun nouto	2

Taulukko 23 Tottelevaisuus, sen osasuoritukset ja osasuoritusten kertoimet

IV Tottelevaisuus		
nr.	osasuoritus	kerroin
1.	Yleinen käyttäytyminen - tottelevaisuus	3
2.	Käyttäytyminen passipaikalla	2
3.	Seuraaminen kytkettynä	1
4.	Seuraaminen vapaana	2
5.	Paikallamakuu (metsästyksellinen)	2
6.	Käyttäytyminen nähdessä linnun (pysähdyttävä ilman käskyä)	2
7.	Käyttäytyminen nähdessä jäniksen (pysähdyttävä käskystä)	3
8.	Käyttäytyminen ammuttaessa	2

Koiran on saavutettava kaikista neljästä osa-alueesta tietyt vähimmäispistemäärät aina tiettyä palkintosijaa kohden. Lähes kaikissa suorituksissa koira saa käskeä vain kerran tai ei ollenkaan. Jalostusvaatimukset täyttääkseen tulee weimarinseisojan saavuttaa hausta ja kahdesta vesityöosuudesta (poislukien pelkkä nouto) vähintään arvosana ”gut” (3).

4.2.2.2.3 Jalostuskoirilta toivottavat lisänäytöt

-Nachweis des Schutztriebes (suojelutaipumuksen toteaminen)

Suojelutaipumus voidaan todeta mm. testatessa koiran luonnetta rodunomaisessa luonnetestissä. Poiketen muista seisojaroduista, weimarinseisojan rodunomaiseen luonteenpiirteeseen kuuluu voimakas suojeluvietti. Mitattaessa koiran suojelutaipumusta, arvioidaan mm. koiran vietin voimakkuutta, itsevarmuutta sekä kuormitettavuutta.²⁶ Jalostuskelpoinen yksilö on itsevarma ja vahvahermoinen²⁷. Koira ei missään tapauksessa saa olla arka, eikä hallitsematon ja aggressiivinen.

-Härtenachweis eli HN (kovuuden toteaminen)

Härtenachweis Hn eli kovuuden toteaminen voidaan tehdä esim. koekäynnin yhteydessä tai muutoin metsästyksellisessä tilanteessa, jossa on silminnäkiöitä. Koiran tulee osoittaa kovuutta pienpedolla saattamalla se toiminnallaan hengiltä. Todistus anotaan Metsästyskäyttökoirayhdistyksestä.

-Bringtreueprüfung eli Btr (oma-aloitteinen nouto)

Bringtreueprüfung, Btr, eli oma-aloitteinen nouto, jossa maastoon viedään pari tuntia ennen kokeen alkua kettu/kettuja vähintään 200 metrin päähän koiran lähetyspaikasta. Koira ei saa viedä ihmisen kulkemalle jäljelle, vaan koira lähetetään ns. puhtaalta alueelta. Koiran tulee noutaa piilotettu kettu/ketut omatoimisesti, ilman käskyä maastosta ja luovuttaa se/ne ohjaajalleen.²⁸

-Verlorenbringen eli Vbr (hakunouto)

Verlorenbringen Vbr eli hakunouto voidaan todeta ainoastaan metsästy tapahtuman yhteydessä. Koiran tulee seurata haavoittunutta jänistä tai kettua vähintään 300 metriä ja tuoda se ohjaajalle.

-Lautnachweis eli ”äänekkyys todistus”

Lautnachweis eli ns. äänekkyys todistus on erillisellä maastokäynnillä tai kokeen yhteydessä osoitetusta haukkuen ajamisesta kirjoitettu todistus. Arvosana ”Sichtlaut” tarkoittaa: koiralla on näköyhteys riistaan ja se ajaa sitä äänekkäästi. Arvosana ”Spurlaut” tarkoittaa: koira on jalkeilla olevan riistan jäljillä ja ajaa jälkeä äänekkäästi. Arvosana ”Stumm” tarkoittaa mykkää eli äänettä ajavaa koira, mikä ei ole toivottua. Arvosana ”Waidlaut” tarkoittaa ylikiihkeyteen liittyvää, maastossa siellä täällä haukkumista tai haukahtelua ja katsotaan perusteettomaksi.

-Schweißprüfung (verijälkikoe)

Schweißprüfung eli verijälkikoe, jossa testataan koiran kykyä seurata haavoittuneen riistaeläimen jälkeä. Jäljen pituus kokeessa on vähintään 1000 metriä, jäljen ikä luokasta riippuen 20h tai 40h.²⁹ Jäljen loppuun laitetaan riistaeläin eli kaato merkiksi siitä, että jälki on päättynyt.

²⁶ koira ei saa antaa ympäristön siihen kohdistaman uhkan vaikuttaa itseensä tai toimintaansa negatiivisesti

²⁷ koiran tulee hallita hermonsa läpi suorituksen ja pystyä kohdistamaan kaikki energia toivottuun toimintaan

²⁸ Suoma Saija, kirjallinen tiedonanto

²⁹ Ordnung für Verbandsschweißprüfungen (VSwPO), s. 5-6

4.2.2.3 Käyttökokeet Ruotsissa

4.2.2.3.1 Jaktprov (metsästyskoe eli kanakoirien erikoiskoe)

Metsästyskokeiden tarkoituksena on arvioida koirien haku riistan löytämiseksi sekä kyky käsitellä riistaa. Koirien sosiaalisuuden toteaminen näyttelee tärkeää osaa, sillä koirat hakevat lähes poikkeuksetta parihakuna.

Jokaisessa koeluokassa testataan nouto (apport), vesityö ja jälkityö (eftersöksgrenar; vatten / släp spår). Lisäksi voittajaluokassa suoritetaan ns. hakunouto (apporteringsruta), jossa koira hakee osoitetun alueen ja palauttaa ohjaajalleen alueelta löytyneet riistaeläimet.

Koeluokkia on 3:

- Unghundsklass (UKL) eli nuorten luokka, johon saa osallistua 9 kk täyttänyt koira, tai koira joka ei ole vielä täyttänyt 24 kk.
- Öppenklass (ÖKL) eli avoin luokka, johon saa osallistua 9 kk täyttänyt koira ja koira joka on saavuttanut aikaisemmin korkeintaan avoimen luokan 1 palkinnon (saavutettu Ruotsin metsästyskoesääntöjen mukaisesti / Ruotsin kennelliiton hyväksymien ulkomaisten koesääntöjen mukaisesti).
- Elitklass (EKL) eli voittajaluokka, johon saa osallistua 1. palkinnon avoimessa luokassa saavuttanut koira.

Palkitsemisperusteet

Ennen metsästyskokeeseen osallistumista tulee koiralla olla hyväksytysti suoritettuna vesi- ja jälkityökoe sekä voittajaluokassa edellisten lisäksi noutoruutu. Itse metsästyskokeessa (pelto-, metsä-, tai tunturikoe) arvostellaan koiran haku ja riistatyö sekä noutosuoritus.

Jokaisesta osa-suorituksesta annetaan pisteet seuraavasti: 0 tai 4 - 10.

Alin hyväksyty pistemäärä on 4. Koira, jonka tuomari katsoo ansaitsevan alimman arvosanan (4 pistettä) maastotyöskentelystä (haku/seisonta/riistatyö), saa avoimessa ja voittajaluokassa hakuaikaa vähintään 30 minuuttia.

Koira, jonka tuomari katsoo ansaitsevan arvosanan 7 tai enemmän maastotyöskentelystä saa hakuaikaa vähintään 60 minuuttia.

Koira joka ei päivän aikana saa riistakosketusta, saa merkinnän koekertomukseen "ej för fågel" (eff) eli ei riistakosketusta linnulle. Mikäli tuomari katsoo koiran toiminnan ansiokkaaksi, voidaan koiralle jakaa hederspris (HP) eli kunniapalkinto.

Saavuttaakseen Ruotsin käyttövalion arvon, tulee koiralla olla kaksi VOI-luokan tulosta, joko pelto- tai metsäkanalinnuilla käydyistä metsästyskokeista.

Koirien arvostelu

Weimarinseisojat arvostellaan bracco italianojen ja spinoneiden kanssa samojen koesääntöjen mukaan. Säännöistä löytyy muutamia rotukohtaisia eroavaisuuksia. Kokeen tulee kaikilta osin muistuttaa mahdollisimman pitkälle oikeaa metsästystilannetta.

Nuortenluokassa kiinnitetään huomiota eniten koiran synnynnäisiin taipumuksiin ja arvioidaan nuorten koirien työskentely- ja metsästysintoa. Riistatyössä ei pudoteta lintua, vaan ammutaan ilmaan.

Avoimessa ja voittajaluokassa pyritään metsästyksellisessä tilanteessa³⁰ pudottamaan koiralle. Koiralla tulee olla päivän aikana vähintään 2 riistatyötä, jotta sille voidaan antaa maastotyöskentelystä arvosana 8 tai enemmän.

Maastotyöskentelyssä arvioidaan koiran kyky löytää ja käsitellä riistaa. Tuomari arvioi koiran juoksuvauhdin, tuulenkäytön, maaston peitävyyden, haun laajuuden ja kuvioinnin, yhteistyön, puurtamisen ja metsästyshalukkuuden. Tiedottaminen luetaan koiralle ansioksi. Maastotyöskentelyä arvosteltaessa painotetaan koiran kykyä löytää riistaa ja seisoa sille. Riistatyössä arvioidaan seisonnan kesto, eteneminen, paikallistaminen ja koiran käyttäytyminen riistan karkottuessa. Kun toinen parihaussa olevista koirista ottaa seisonnan, kytketään hakupari. Hakuparinsa seisonnan ryöstäminen luetaan virheeksi ja johtaa kyseisen koiran osalta kokeen keskeyttämiseen (AVO- ja VOI –luokissa).

Maastotyöskentelyn yhteydessä suoritetaan nouto. **Nouto** suoritetaan joko kylmällä linnulla tai koiran riistatyöstä pudotetulla linnulla. Noutosuorituksessa arvioidaan koiran käyttäytyminen riistan pudotessa, noutohalukkuus, kantaminen, pureskelu ja luovutus.

Vesityössä arvostellaan koiran käyttäytyminen ammuttaessa (ei NUO –luokassa) ja riistan pudotessa, veteenmenohalukkuus ja työskentelyinto, nenän käyttö, kantaminen, pureskelu ja luovutus.

Jälkityössä arvostellaan koiran jäljestämiskyky ja -halukkuus, nenän käyttö, kantaminen, pureskelu ja luovutus.

Hakunoudossa (vain VOI-luokka) arvostellaan koiran kyky ja halukkuus löytää osoitetulta alueelta kätkeytyneet riistaeläimet ja noutaa ne ohjaajalleen. Arvostelussa huomioidaan yhteistyö, ohjattavuus, maaston peittävyys, kantaminen, pureskelu ja luovutus.

Taulukko 24 Metsästyskokeen osasuoritukset ja osasuoritusten kertoimet

		kerroin	kerroin	enimm. pisteet	enimm. pisteet
NUO, AVO	VOI	NUO, AVO	VOI	NUO, AVO	VOI
1. Maastotyöskentely	1. Maastotyöskentely	10	10	100	100
2. Nouto maastotyöskentelyn yht.	2. Nouto maastotyöskentelyn yht.	2	2	20	20
3. Vesityö	3. Vesityö	5	5	50	50
4. Jälkityö	4. Jälkityö	3	3	30	30
	5. Hakunouto		3		30
Yhteensä				200	230

³⁰ metsästykselliseksi tilanteeksi katsotaan tilanne, jossa lintu on siivittäessään sopivan ampumaetäisyyden päässä

Taulukko 25 Palkintosijojen pistemäärät.

Palkinto	pisteet NUO, AVO	pisteet VOI	saavutettu pistemäärä maastotyöstä
1. palkinto	160	184	7
2. palkinto	120	138	5
3. palkinto	80	92	4

Taulukko 26 Ruotsin Kaer-kokeet, lyhyt- ja pitkäkarvaisten weimarinseisojien palkitsemisprosentti NUO-, AVO- ja VOI-luokassa vuodesta 2001 vuoteen 2004.³¹

Vuosi	Koekäynn it kpl	Koekäynn NUO kpl	NUO palk %	Koekäynn AVO kpl	AVO palk %	Koekäynn VOI kpl	VOI palk %
2001	64	9	11,11%	38	26,3%	15	73,33%
2002	98	23	13,04%	72	15,28%	3	33,33%
2003	126	35	34,29%	84	25%	7	0%
2004	114	21	14,29%	70	27,14%	23	26,1%

4.2.2.3.2 Viltspårsprov (metsästyskoirien jäljestämiskoe eli verijälkikoe)

Viltspår -kokeiden tarkoituksena on selvittää koiran kyky seurata haavoitetun riistaeläimen jälkiä. Ruotsissa on kaksi kilpailuluokkaa, anlagsklass eli alokasluokka ja öppen klass eli avoinluokka. Alokasluokasta koira siirtyy GK (hyväksytty) tuloksella avoimeen luokkaan, jossa saavutettuaan 3 AVO1 –palkintoa, myönnetään sille jälkivalion arvo.

Ruotsissa metsästyskoirien jäljestämiskokeisiin osallistuu vuosittain kymmeniä weimarinseisojia.

4.2.2.4 Käyttökokeet Norjassa

Norjassa kanakoirien metsästysominaisuuksia testataan pelto-, tunturi- ja metsäkokeissa. Myös Cup- ja Derby- tyyppiset kilpailut kuuluvat koevalikoimaan. Weimarinseisijat ja muut seisotarodut osallistuvat yhteisiin kokeisiin ja näin ollen ne arvostellaan muiden seisojien kanssa samojen koesääntöjen mukaan.

Koeluokissa testataan maastotyöskentelyn (ks. kohdat 4.2.2.1 ja 4.2.2.3) lisäksi nouto (apport), vesityö (vannarbeid), jälkityö (sporarbeid, koskee AVO-luokkaa) ja hakunouto (søksapport), jossa koira hakee osoitetun alueen ja ja palauttaa ohjaajalleen alueelta löytyneet riistaeläimet.

³¹ <http://hem2.passagen.se/weimar/> ; Resultat vid jaktprov (fält, skog eller fjäll) i rasklubbens eller specialklubbens regi.

Pelto- ja tunturikokeissa koeluokkia on 3:

- Unghundklasse (UK) eli nuorten luokka, johon saa osallistua koira joka ei ole vielä täyttänyt 24 kk.
- Åpenklasse (AK) eli avoin luokka, johon saa osallistua koira, joka on täyttänyt 24 kk.
- Vinnerklasse (VK) eli voittajaluokka, johon saa osallistua 1. palkinnon avoimessa luokassa saavuttanut koira (tulos saavutettu samana koekautena tai sitä edeltävien kahden vuoden sisällä). Koiran pitää olla vähintään 24 kk vanha. Voittajaluokan järjestäminen edellyttää riittävää määrää osallistujia. Voittajaluokan kokeita järjestetään usein omina kokonaisuuksinaan, vaihdellen 1 päivän kestoista 3 päivän kestoisiin kokeisiin.

Metsäkokeissa koeluokkia on 1:

- - Åpenklasse (AK) eli avoin luokka, johon saa osallistua koira, joka on täyttänyt 24 kk.

Palkitsemisperusteet

NUO- ja AVO-luokissa jaetaan 1., 2., 3., tai 0-palkinto koirien suoritusten perusteella. Tullakseen palkituksi 1. palkinnolla, on koiralla oltava vähintään 60 minuuttia hakuaikaa. 1. palkinnon ehtona avoimessa luokassa on myös pystyttävä toteamaan koiran noutohalukkuus ja –kyky. (esitettävä erillinen noutotodistus tai suoritettava nouto kokeen yhteydessä). 1. palkinnon ansainnut koira luokitellaan erinomaiseksi metsästyskoiraksi. 2. palkinnon ansainnut koira luokitellaan erittäin hyväksi, ja 3. palkinnon ansainnut hyväksi metsästyskoiraksi.

VOI –luokka edellyttää koiralta kaikilta osin korkeatasoisia suorituksia. Tuomari voi koirien suoritustason perusteella jakaa 1.-6. palkinnon tai 0.-palkinnon.

Tullakseen Norjan käyttövalioksi, tulee koiran kerätä pisteitä NUO-VOI luokista Norjan kennelliiton asettamien kanakoirien koesääntöjen mukaisesti.

4.3 Terveys

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet; HD eli lonkkaniveldysplasia

Weimarinseisojan voimassa olevassa PEVISA-ohjelmassa on määrätty, että rekisteröitävien pentujen vanhemmilla tulee olla virallinen lonkkakuvauslausunto. Tällä hetkellä rodulla ei ole määrättyä raja-arvoa, mutta suosituksena voidaan pitää ainoastaan tervelonkkaisten koirien käyttöä, joiden lonkkatulokset on A tai B.

Taudin kuvaus

HD (hip dysplasia) eli lonkkanivelen kehityshäiriö

HD (hip dysplasia) eli lonkkanivelen kehityshäiriö on etupäässä suurikokoisilla koiraroduilla esiintyvä, polygeenisesti periytyvä ongelma, joka vaikea-asteisena saattaa merkittävästi vaikeuttaa koiran liikkumista ja aiheuttaa suuria kipuja. Lonkkanivelen kehityshäiriöön vaikuttavat perinnöllisyyden lisäksi myös koiran kasvuympäristö, ruokinta, liikunnan määrä ja kasvunopeus.

Kansainvälisen Koiranjalostusliiton (Federation Cynologique International) eli FCI:n suosittama asteikko jakaa lonkat viiteen luokkaan, ABCDE. Asteet A ja B ovat terveitä, C –asteessa on lieviä muutoksia lonkkanivelessä, D- ja E –asteissa on lonkkanivelissä havaittavissa suurempia muutoksia jotka aiheuttavat varsinkin iän lisääntyessä kipuja ja ontumista.

Rodun tilanne Suomessa lonkkanivelen kehityshäiriön suhteen on huonompi kuin rodun kotimaassa Saksassa (ks. taulukko 28 ja taulukko 31). Lonkkakuvaustilastosta vuosilta 1995-2004 (taulukko 27 ja 28) on selkeästi nähtävissä lonkkaniveldysplasian määrän kaksinkertaistuminen rodussa. Jotta tautia voitaisiin seurata tuloksellisemmin ja tähän ongelmaan voitaisiin puuttua ajoissa, tarvitaan enemmän tutkimuksia. Tärkeäksi tavoitteeksi voidaankin asettaa, että yhä suurempi joukko rekisteröidyistä koirista lonkkakuvattaisiin.

Taulukko 27 Suomen lonkkakuvaustilasto 1995-2004

Vuosi	kuvatut lkm	A	B	C	D	E	Lonkkavika % (C-E)
1995	3	1	2	-	-	-	0%
1996	1	1	-	-	-	-	0%
1997	3	2	1	-	-	-	0%
1998	4	1	1	2	-	-	50%
1999	5	4	1	-	-	-	0%
2000	5	-	3	2	-	-	40%
2001	6	4	1	1	-	-	16,7%
2002	5	3	1	1	-	-	20%
2003	9	5	1	2	1	-	33,3%
2004	9	3	3	2	1	-	33,3%

Taulukko 28 Yhteenveto Suomen lonkkakuvaustuloksista viiden vuoden perioodeissa

Vuodet	kuvatut yht.	A	B	C	D	E	Lonkkavika % (C-E)
1995-1999	16	9	5	2	-	-	12,5%
2000-2004	34	15	9	8	2	-	29,4%

Alla olevasta taulukosta (taulukko 29) on selkeästi nähtävissä, että muutamat koirat ovat periyttäneet lonkkaniveldysplasiaa. Alla oleva lonkkaindeksi on laskettu kaavalla, joka huomioi ainoastaan jälkeläisiä tuottaneen koiran kuvattujen jälkeläisten lonkkakuvaustulokset. Mitä suurempi indeksiluku, sitä huonommat ovat kyseisen koiran jälkeläisten lonkat. Valitettavasti kuvattujen jälkeläisten osuus koiran koko jälkeläismäärästä ei vaikuta tulokseen.

Taulukko 29 Eniten käytettyjen urosten ja narttujen jälkeläisten lonkkakuvausindeksi

Uros	rek.nro	Jälk. kpl	A	B	C	D	E	Terveitä %	Kuvattuja	Kuvaus %	Indeksi
1.Sinclair's Legacy Xipe	FIN29460/95 A	21	-	3	-	-	-	100%	3	14,3%	1,00
2.Xelmer vom	FIN33094/98	19	2	1	4	1	-	37,5%	8	42,1%	2,13

Reinhardswald	A											
3. Nobiskrug	S58428/04 B	11	-	-	-	-	-	-	0	0%	-	
Whtevr Willbe												
Willbe												
4. Disodil's	S40444/93A	10	2	3	2	-	-	71,4%	7	70%	1,29	
Dustbuster												
5. Graenit's	FIN36866/99	10	2	1	-	-	-	100%	3	30%	0,33	
Raidin The	A											
Fridge												
6. Olaf von der	FIN16768/99	9	2	-	-	-	-	100%	2	22,2%	0,00	
Teutonenburg	A											
Narttu	Rek.nro	Jälk. kpl	A	B	C	D	E	Terveitä %	Kuvattuja	Kuvaus %	Indeksi	
1. Welmer's	FIN15224/00	21	2	1	-	-	-	100%	3	14,3%	0,33	
Elo	A											
2. Sinclair's	FIN29457/95	16	2	1	2	1	-	50%	6	37,5%	1,83	
Legacy Xenia	B											
3. Sinclair's	SF24940/92	13	3	3	2	-	-	75%	8	61,5%	1,13	
Legacy	A2											
Wilhelmina												
4. Sinclair's	SF24938/92	12	-	2	-	-	-	100%	2	16,7%	1,00	
Legacy	A											
Wendy												
5. Sinclair's	SF21913/90	10	2	1	1	-	-	75%	4	40%	1,00	
Legacy	A2											
Tamsin												
6. Toro's	FIN21822/98	9	1	-	-	-	-	100%	1	11,1%	0,00	
Cazador	A											
Caballo												

Indeksi on laskettu seuraavasti: $(A*0 + B*1 + C*3 + D*4 + E*5)/(A + B + C + D)$
Huomioi kuvattujen pentujen osuus.

4.3.1.1 HD eli lonkkaniveldysplasia muissa maissa

Saksa

Alla olevasta taulukosta (taulukko 30) on nähtävissä, että viimeisen 10 vuoden aikana saksalaisten weimarinseisojien lonkkavikaprosentti on lähes puoliintunut ja näin ollen taudin osalta Saksassa ollaan menossa selkeästi parempaan suuntaan kuin Suomessa.

Taulukko 30 Saksan lonkkakuvaustilasto 1995-2004

Vuosi	kuvatut lkm	A1	A2	B1	B2	C1	C2	D1	D2	E1	E2	Lonkkavika % (C1-E2)
1995	146	12	35	53	14	16	6	5	3	1	1	21,9%
1996	174	8	37	65	30	13	12	9	0	0	0	19,5%
1997	159	20	41	58	24	9	4	3	0	0	0	10,1%
1998	149	9	31	60	20	15	7	2	4	1	0	19,5%
1999	192	21	42	78	14	22	11	3	0	1	0	19,3%
2000	198	20	49	71	25	16	14	2	1	0	0	16,7%
2001	156	19	53	45	13	14	8	2	2	0	0	16,7%
2002	215	23	67	64	31	19	4	6	0	1	0	14%
2003	205	42	60	62	18	13	4	2	4	0	0	11,2%
2004	230	40	68	77	20	13	8	2	2	0	0	10,9%

Taulukko 31 Yhteenvedo Saksan lonkkakuvaustuloksista viiden vuoden periodeissa

Vuodet	kuvatut yht.	A1	A2	B1	B2	C1	C2	D1	D2	E1	E2	Lonkkavika % (C1-E2)
1995-1999	820	70	186	314	102	75	40	22	7	3	1	18,04%
2000-2004	1004	144	297	319	107	75	38	14	9	1	0	13,65%

Ruotsi

Ruotsin osalta voidaan alla olevasta taulukosta (taulukko 32) nähdä, että lonkkavikaprosentti on pysynyt vakaana viimeisen 10 vuoden aikana.

Taulukko 32 Ruotsi; vuosina 1995-2004 rekisteröityjen yksilöiden lonkkakuvaustilasto³²
Tilastoon ei ole laskettu mukaan vientikoiria (exp)

Rekisteröinti vuosi	kuvatut lkm	A	B	C	D	E	Lonkkavika % (C-E)
1995	24	21 (ua)		1	2	-	12,5%
1996	27	22 (ua)		4	1	-	18,52%
1997	29	23 (ua)		2	2	1	17,24%
1998	36	34 (ua)		2	-	-	5,56%
1999	34	25	4	3	2	1	17,65%
2000	52	26	15	7	3	-	19,23%
2001	44	17	17	4	3	1	18,18%
2002	73	48	18	2	6	-	10,96%
2003	42	24	11	5	2	-	16,67%
2004	15	10	3	2	-	-	13,33%

³² <http://hem2.passagen.se/weimar/>

ua = vanhan arvosteluasteikon mukaan A ja B lonkkaiset

Taulukko 33 Yhteenveto Ruotsi; vuosina 1995-2004 rekisteröityjen yksilöiden lonkkakuvaustilasto

Rekisteröinti vuodet	kuvatut yht.	A tai B	C	D	E	Lonkkavika % (C-E)
1995-1999	150	129	12	7	2	14%
2000-2004	226	189	20	14	1	15,49%

4.3.2 Muita Suomessa rodulla todettuja sairauksia ja vikoja

Allergisuus

Herkkäihoisuuteen ja allergisuuteen taipuvaisuutta on ilmennyt muutamilla yksittäisillä yksilöillä, johon hoitomuotona ollaan käytetty ruokavalion vaihtamista.

Nk. Yliherkkyyteen / allergisuuteen taipuvaisen koiran immuunijärjestelmä toimii 'liian tehokkaasti' eli elimistö puolustautuu sinänsä harmittomia aineita vastaan. Yliherkkyyttä / allergisuutta on monen asteista ja se voi ilmetä koiralla erilaisina oireina tai oireyhdistelminä, mm. iholla (kutina, punotus), silmissä (vuotaminen, kutina, punotus, tulehtuneisuus), korvissa (kutina, liialliset korvaneritteet, jatkuvat korvatulehdukset), ruoansulatuskanavassa (ripuli) tai hengitysteiden ärtyneisyytenä.

Tapauksia on toistaiseksi ollut vähän ja ne ovat olleet lieviä, mutta tilannetta seurataan. Lievästi allergisesti oirehtineen koiran jalostuskäyttöä on syytä harkita ja mahdollisen partnerin vapaus allergisista oireista on syytä varmistaa ennen astutus päätöksen tekemistä.

Hammaspuutokset ja purentavirheet

Suomessa on näyttelykertomuksien mukaan löydetty ainoastaan yhdeltä yksilöltä hammaspuutoksia.

Hammaspuutokset ovat yleensä perinnöllisiä. Mikäli jokin maitohammas puuttuu, mitä todennäköisimmin myös vastaava pysyvä hammas tulee puuttumaan. Etuhampaat on syytä laskea tarkoin, koska muilla hampailla on taipumus korvata yhden hampaan puutos asettumalla tasaiseen riviin, jolloin mitään aukkoa ei ole nähtävissä. Jos etuhammas katkeaa, on sen jättämä aukko siinä tapauksessa havaittavissa. Tavallisimmin hammaspuutokset esiintyvät premolaareissa ja hammasrivissä on nähtävissä selvä aukko. P1 ja P2 puute ovat sangen yleisiä, P3 ja P4 harvinaisempia, mutta samalla myös vakavampi virhe. Molaarejakin voi puuttua, mikä katsotaan vakavaksi virheeksi.³³

Napatyrät

Suomessa muutamassa pentueessa on havaittu napatyrää.

Tyräksi kutsutaan ruumiinontelon seinämässä olevaa normaalia suurempaa aukkoa, josta yleisimmin pullistuu rasvakudosta ulospäin. Yleisin koiranomistajan ja kasvattajan havaitsemista

³³ <http://www.kolumbus.fi/suomen.partacolliet/artikkeli3.htm>

tyristä on napatyrä. Se on lähes aina synnynnäinen tai syntymän yhteydessä aiheutettu/aiheutunut vika, joskin perinnölliset seikat vaikuttavat myös vahvasti sen syntyyn.

Normaalisti napaverisuonet painuvat kasaan ja navan aukko sulkeutuu heti kohta syntymän jälkeen. Jos aukon sulkeutuminen hankaloituu, niin syntyy napatyrä eli vatsaontelon seinämään jää reikä. On myös mahdollista, että emo puree napanuoran poikki liian läheltä ja aiheuttaa näin tyrän syntymisen. Napatulehdus voi häiritä sulkeutumista. Useissa tapauksissa navan aukko on perintötekijöiden vaikutuksesta liian suuri ja sulkeutuminen epätäydellistä. Yleisin tyrä on ns. sulkeutunut tyrä, joka on täysin vaaraton ”kauneusvirhe”. Se syntyy heti syntymän jälkeen kun napa-aukosta valahtaa hieman rasvakudosta ulos ja aukko sulkeutuu sen jälkeen kuitenkin normaalisti. Navan kohdalle on jäänyt pieni, yleisimmin noin peukalonpään kokoinen pehmeä pullistuma. Tämän kokoinen pullistuma ei haittaa pentua. Se voidaan halutessa korjata leikkauksella mutta leikkaus ei ole välttämätön.³⁴

Napatyrän periytymistapaa ei tunneta, mutta sen epäillään olevan usean geeniparin säätelemä vika, johon mahdollisesti ympäristötekijät myös vaikuttavat.³⁵ Toisilla roduilla (esim. basenji, kääpiökoirat) napatyrä on yleisempää. Napatyrän perinnöllisyydestä johtuen koiralla, jolla on napatyrä leikattu, ei suositella teetettävän pentuja.

Häntämutka eli hännän nikamavika

Suomessa muutamassa pentueessa on havaittu häntämutkaa.

Häntänikamiin voi kehittyä muutoksia, jotka tuntuvat mutkina nikamaväleissä. Häntämutkan periytymisestä ei olla täysin selvillä, mutta todennäköisesti kyseessä on monigeeninen periytyminen. Vaikkakaan häntämutkasta ei ole haittaa koiralle, ei koira tulisi käyttää jalostukseen. Häntämutka on yleensä helppo todeta jo pienellä pennulla.

Kyynärniveldysplasia

Suomessa yhdellä weimarinseisojalla on todettu lieviä muutoksia kyynärnivelistä.

Kyynärniveldysplasiaa sairastavan koiran nivel- ja kasvurustoissa ilmenee luutumishäiriö, jolloin ne eivät kestä normaalia kuormitusrasitusta vaan rapautuvat. Kyynärnivelet suositellaan kuvattavaksi samalla kuin lonkatkin.

Mahalaukun laajentuma ja kiertymä

Weimarinseisoja on suurena syvärintaisena koirana altis mahalaukun kiertymälle. Kyseessä on hengenvaarallinen tila ja sairastunut koira tulee toimittaa välittömästi eläinlääkäriin, muuten se menehtyy. Oireita ovat mm. mahan turvotus, tulokseton oksentelu, koira on tuskainen ja levoton. Mahalaukun kiertymää voidaan ennaltaehkäistä välttämällä liikuntaa ennen ja jälkeen ruokinnan sekä antamalla ruoka pienempinä annoksina useamman kerran päivässä.

³⁴ Jukka Marttila, ”Koirien tyrät ja niiden hoito”

³⁵ Dahlblom Merja, suullinen tiedonanto

4.3.3 Muissa maissa tai kirjallisuudessa kuvatut sairaudet ja viat

Districhiasis

Koiraa vaivaava ylimääräisten ripsien, joskus kokonaisen ripsirivin kasvu luomen reunan sisäpuolella. Ylimääräisten ripsien hankaus aiheuttaa ärsytystä silmän sarveiskalvolla, joka useasti tästä johtuen haavautuu. Hoitotoimenpiteet vaihtelevat tapauksesta riippuen, joina käytetään mm. ylimääräisten ripsien poistamista nyppimällä, polttamalla tai leikkaustoimenpiteellä, jossa ripset poistetaan juurineen.

Entropium

Perinnöllinen sairaus, jossa silmäluomen reunat ovat kiertyneet sisäänpäin. Kiertyessään ripset koskettavat silmän sarveiskalvoa, josta aiheutuu voimakasta ärsytystä. Silmien reunat ovat yleisimmin verestävän punaiset ja arat. Sisäänkääntyneisyys voi johtua liiallisesta silmäluomen kudoksesta, liian pienestä silmästä tai kummastakin. Leikkaus on ainoa tapa päästä eroon tästä erittäin kivuliaasta vaivasta. Entropiumista kärsiviä koiria, vaikka ongelma olisikin hoidettu leikkauksella, ei tulisi käyttää jalostukseen sairauden periytyvyyden takia.

Ektropium

Perinnöllinen sairaus, joka ei kuitenkaan ole niin yleinen kuin entropium. Ektropiumissa toinen tai molemmat alaluomen reunat kääntyvät ulospäin. Silmäluomien avonaisuus kerää epäpuhtauksia aiheuttaen helposti silmien tulehtumista. Hoitotoimenpiteet ovat samat kuin entropiumin kohdalla.

HOD eli Hypertrofinen Osteodystrofia

Tällä hetkellä sairauden syyt ovat vielä epäselvät, mutta sen uskotaan johtuvan immuunijärjestelmän häiriöstä, joka tekee koirista äärimmäisen infektiolttiita. Vaikeimmissa tapauksissa koira saattaa menehtyä tähän sairauteen, varsinkin jos se kärsii erityisen pahasta infektiotaudista (esim. keuhkotulehdus), eikä pysty itse enää liikkumaan. HOD voi myös aiheuttaa putkiluiden pituuskasvun häiriöitä ja jalka-asentovirheitä. Lievissä sairastapauksissa paraneminen voi olla täydellistä. Weimarinseisojilla kyseistä HOD:tä on tavattu mm. Ruotsissa.³⁶

Interseksuaalisuus

Pääsääntöisesti koirat näyttävät pentuina täysin normaaleilta, mutta ongelmat tulevat esille koirien saavuttaessa puberteetti-ään. Koiran hormonitasapaino menee täysin sekaisin, jolloin nartulle saattaa kehittyä uroksen sukuelimet ja urokselle nartun. Kyseisiä tapauksia on tavattu mm. Iso-Britanniassa. The Weimaraner Club of Great Britain on kerännyt tietoja pentueista, joissa kyseistä oireyhtymää on esiintynyt, mutta tämänhetkisten tietojen mukaan konkreettista todistusaineistoa ongelman alkuperästä ei ole saatu.

Kivesvika

Kivesvikaisen uroksen joko toinen tai molemmat kivekset eivät laskeudu vatsaontelosta normaalisti kivespuussiin, tai kivekset ovat muuten rakenteeltaan epänormaalit. Kaksipuoleinen muoto (molemmat kivekset puuttuvat) on steriili, mutta toispuoleisessa muodossa (yksi kives puuttuu) uros

³⁶ "WeimaranerNytt Nr 2 juni 2004", sivut 8-15

on yleensä siitoskykyinen. Kivesvika on perinnöllinen, mutta periytymistapa on epäselvä, koska eri tutkimukset ovat päätyneet erilaisiin arvioihin periytymismallista. Todennäköisesti kyseessä on monigeeninen periytyminen.³⁷ Nartut eivät voi luonnollisestikaan kärsiä kivesviasta, mutta voivat periyttää sitä pentuihinsa. Vika voidaan todeta kuitenkin ainoastaan urospentujen ilmiössä. Tavallisimmin kivekset ovat laskeutuneet noin seitsemän viikon iässä tai viimeistään 6 kk:n ikään mennessä.

4.4 ULKOMUOTO

4.4.1 Voimassa oleva rotumääritelmä

YLEISVAIKUTELMA: Keskikokoinen - suuri, sulavalinjainen, jäntevä ja lihaksikas metsästyskoira, jolla on työskentelyyn soveltuva rakenne. Sukupuolileiman tulee olla selvä.

TÄRKEITÄ MITTASUHTEITA: Rungon pituuden suhde säkäkorkeuteen on 12 : 11. Kuono-osan pituus mitattuna kirsun kärjestä otsapenkereeseen on hieman pitempi kuin kallo-osa otsapenkereestä niskakyhmyyn. Etäisyys ranteesta kyynärpäähän on suunnilleen sama kuin kyynärpästä säkään.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Monipuolinen, helposti koulutettava, vahvahermainen ja intohimoinen metsästyskoira. Erinomainen hajuaisti. Järjestelmällinen ja kestävä hakija, ei kuitenkaan liian kiihkeä. Se on luonteeltaan terävä, on halukas tarttumaan petoeläimiin ja muuhun riistaan, soveltuu myös vahtikoiraksi olematta aggressiivinen. Luotettava seisvoja ja vedestä noutaja. Erinomaiset taipumukset laukauksen jälkeiseen työskentelyyn.

PÄÄ

KALLO-OSA: Tasapainoinen suhteessa koiran runkoon ja kuono-osaan. Uroksen kallo on leveämpi kuin nartun, kummallakin kallon leveyden suhde koko pään pituuteen tulee olla tasapainoinen. Otsassa on uurre. Niskakyhmy on heikosti tai kohtuullisesti havaittava. Poskikaaret ovat selväpiirteiset.

OTSAPENGER: Erittäin vähäinen.

KIRSU: Suuri, sivulta katsottuna alaleuan etupuolelle ulottuva, tumman lihanvärinen, reunoja kohti vähitellen harmaantuva.

KUONO-OSA: Pitkä ja etenkin uroksilla voimakas, sivulta katsottuna lähes kulmikkaalta vaikuttava. Kuono on kauttaaltaan tasavahva. Kuononselkä on suora tai hieman kaareva, ei koskaan kovera.

HUULET: Kohtuullisen syvät ja ikenien tavoin lihan väriset; pienet huulitaskut.

LEUAT / PARENTA: Leuat ovat vahvat. Täydellinen, säännöllinen ja vahva leikkaava parenta.

POSKET: Lihaksikkaat ja selvästi erottuvat. Pää on kuiva.

SILMÄT: Meripihkan väriset, tummasta vaaleaan ja ilmeeltään älykkäät. Pennun silmät ovat taivaansiniset. Silmät ovat muodoltaan pyöreät ja vain hieman vinoasentoiset. Silmäluomet ovat tiiviit.

KORVAT: Riippuvat, leveät ja melko pitkät, ulottuvat suunnilleen suupieleen. Korkealle ja kapeasti kiinnittyneet. Korvan kärki on pyöreähkö. Koiran ollessa tarkkaavainen korvat ovat hieman eteenpäin suuntautuneet ja laskostuneet.

KAULA: Jalolta vaikuttava ja ryhdikäs. Kaulan ylälinja on sivulta katsottuna kaareva. Kaula on lihaksikas, kuiva ja poikkileikkaukseltaan lähes pyöreä, ei liian lyhyt. Kaula levenee lapoja kohti ja liittyy sulavasti selkälinjaan ja rintaan.

RUNKO

YLÄLINJA: Alkaa kaarevasta niskalinjasta, jatkuu selvästi erottuvan sään yli ja liittyy kauniisti suhteellisen pitkään ja vahvaan selkään.

³⁷ Suomaa Saija, kirjallinen tiedonanto

SÄKÄ: Selvästi erottuva.

SELKÄ: Kiinteä ja lihaksikas, ei painunut eikä taaksepäin kohoava. Hieman pitkä selkä on rotutyypillinen, ei virhe.

LANTIO: Pitkä ja kohtuullisen viisto.

RINTAKEHÄ: Voimakas, mutta ei liian leveä, riittävän syvä, lähes kyynärpäihin ulottuva ja riittävän pitkä. Kylkiluut ovat pitkät ja selvästi kaareutuneet, eivät tynnyrimäiset. Eturinta on selvä.

ALALINJA JA VATSA: Vatsaviiva on hieman, ei jyrkästi kohoava.

HÄNTÄ: Hieman matalammalle kiinnittynyt kuin muilla samankaltaisilla roduilla.

Häntä on vahva ja hyvin karvoittunut. Koiran ollessa levossa häntä on riippuva, koiran työskennellessä tai ollessa tarkkaavainen häntä on selkälinjan tasolla tai jopa korkeammalla.

RAAJAT

ETURAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: Korkearaajainen. Eturaajat ovat jäntevät, suorat ja yhdensuuntaiset, eivät leveäasentoiset.

LAVAT: Pitkät, viistot, kiinteät ja lihaksikkaat. Lavan ja olkavarren välinen kulma on selvä.

OLKAVARRET: Viistot, riittävän pitkät ja voimakkaat.

KYYNÄRPÄÄT: Vapaasti liikkuvat ja suoraan taakse suuntautuneet. Eivät ulko- eivätkä sisäkierteiset.

KYYNÄRVARRET: Pitkät ja suora-asentoiset.

RANTEET: Vahvat ja tiiviit.

VÄLIKÄMMENET: Jäntevät ja hieman viistot.

KÄPÄLÄT: Tiiviit, vahvat ja suoraan eteenpäin suuntautuneet. Varpaat ovat kaartuneet.

Pitkähköt keskimmäiset varpaat ovat rodulle tyypilliset, eivät siis virhe.

Kynsien väri vaihtelee vaaleanharmaasta tummanharmaaseen. Päkiät ovat hyvin pigmentoituneet ja lujat.

TAKARAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: Korkearaajainen. Takaraajat ovat jäntevät ja hyvin lihaksikkaat.

Raajat ovat takaa katsottuna yhdensuuntaiset, eivät ulko- eivätkä sisäkierteiset.

REIDET: Riittävän pitkät, voimakkaat ja hyvin lihaksikkaat.

POLVET: Voimakkaat ja tiiviit.

SÄÄRET: Pitkät, jänneet ovat selvästi erottuvat.

KINTEREET: Voimakkaat ja tiiviit.

VÄLIJALAT: Jäntevät ja lähes pystysuorat.

KÄPÄLÄT: Tiiviit ja vahvat, ei kannuksia, muutoin kuten etukäpälät.

LIIKKEET: Kaikissa askellajeissa maatavoittavat ja joustavat. Etu- ja takaraajat liikkuvat yhdensuuntaisesti. Laukka on pitkää ja matalaa. Ravissa selkä pysyy suorana. Peitsaus ei ole toivottavaa.

NAHKA: Vahva ja tiiviisti rungon myötäinen olematta liian tiukka.

KARVAPEITE

KARVA: A. Lyhytkarvainen: karva on lyhyttä (kuitenkin pitempää ja tiheämpää kuin useimmilla samankaltaisilla roduilla), vahvaa ja hyvin tiheää. Peitinkarva on rungonmyötäistä ja sen alla voi olla niukasti pohjavillaa.

B. Pitkäkarvainen: pehmeä, pitkä peitinkarva, jonka alla voi olla pohjavillaa. Karva on rungonmyötäistä tai hieman laineikasta. Korvien tyvessä on korvolehden peittävää pitkää karvaa. Korvolehden kärjessä sallitaan samettimaista karvaa. Karvan pituus on kyljissä 3 - 5 cm, kaulan alla, eturinnassa ja vatsassa yleensä hieman pitempää. Raajoissa on selvät hapsut, jotka kuitenkin ovat raajojen alaosassa lyhyemmät. Hännessä on selvä lippumainen hapsutus. Varpaiden välit ovat karvaiset.

Pään karvapeite on lyhyempää. Kaksinkertainen karvapeite (stockhaar); jossa on keskipitkä, tiheä ja tiiviisti rungonmyötäinen peitinkarva, tiheä pohjavilla ja kohtuullisesti kehittyneet hapsut, tavataan satunnaisesti koirilla, joilla on taustassaan risteytyksiä.

VÄRI: Hopean-, kauriin- tai hiirenharmaa tai niiden väliset sävyt. Pää ja korvat ovat yleensä hieman vaaleammat. Vain pieni valkoinen merkki sallitaan rinnassa ja varpaissa. Joillakin yksilöillä voi olla keskellä selkää enemmän tai vähemmän selvästi erottuva tumma ”ankeriasjuova”. Sävyltään selvästi punertavankeltaiset koirat voidaan palkita korkeintaan arvosanalla hyvä. Ruskeat merkit ovat vakava virhe.

KOKO JA PAINO

SÄKÄKORKEUS: Urokset 59 - 70 cm (ihannekorkeus 62 - 67 cm), nartut 57 - 65 cm (ihannekorkeus 59 - 63 cm).

PAINO: Urokset noin 30 - 40 kg, nartut noin 25 - 30 kg.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen.

VAKAVAT VIRHEET:

- selvät poikkeamat tyypistä, heikko sukupuolileima
- suuret poikkeamat koossa ja mittasuhteissa
- lievät luonteen heikkoudet
- liian voimakkaat huulet, lyhyt tai suippo kuono
- useamman kuin kahden P1 tai M3 puuttuminen
- lievät ja toispuoleiset silmäluomivirheet
- selvästi lyhyet, selvästi pitkät tai laskostumattomat korvat
- löysä kaulanahka, suuret puutteet kaulan muodossa ja lihaksikkudessa
- selvä notko- tai köyryselkä, takakorkeus
- tynnyrimäinen, liian matala tai liian lyhyt rintakehä, voimakkaasti nouseva vatsaviiva
- selvät raajojen asentovirheet, kuten puutteelliset kulmaukset, ulkokierteiset kyynärpäät ja avoimet käpälät
- voimakas länkisäärisyys ja pihtikinttuisuus
- huonot liikkeet eri askellajeissa, sidotut liikkeet ja peitsaus
- hyvin ohut tai hyvin paksu nahka
- sallittujen karvanlaatujen välimuoto; hapsujen puuttuminen vatsasta tai korvista; laaja-alainen villava karvapeite lyhytkarvaisella sekä kihara tai niukka hapsutus pitkäkarvaisella muunnoksella
- poikkeamat sallituista harmaan sävyistä, kuten kellertävä tai rusehtava väri; ruskeat tan-merkit
- suuret poikkeamat koossa tai painossa (esim. yli 2 cm mitattaessa)
- muut vakavat virheet.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

- täysin epätyypillinen rakenne, ennen kaikkea kömpelyys tai hintelyys
- täysin väärät mittasuhteet
- virheellinen luonne esim. arkuus tai hermostuneisuus
- täysin epätyypillinen, esim. bulldoggimainen kallo
- täysin epätyypillinen kuono-osa, esim. kauttaaltaan kaartuva kuononselkä
- ylä- tai alapurenta, useamman kuin jo mainittujen hampaiden puuttuminen
- sisä- tai ulkokierteiset silmäluomet (entropium ja ektropium)
- täysin epätyypilliset korvat, esim. ulkonevat
- erittäin runsaasti löysää kaulanahkaa
- voimakkaasti notko- tai köyryselkä, voimakas takakorkeus
- voimakkaasti tynnyrimäinen tai epämuodostunut rintakehä
- riisitautiset tai epämuodostuneet raajat
- voimakkaasti rajoittuneet liikkeet
- ihon ongelmat tai epämuodostumat
- osittainen tai täydellinen karvattomuus
- muu kuin harmaa väri, suuret ruskeat merkit
- valkoiset merkit muualla kuin rinnassa ja käpälissä
- erittäin suuret poikkeamat säkäkorkeudessa.

Kaikkia virheitä ei voida tietenkään luetella, yllä olevat ovat esimerkkejä.

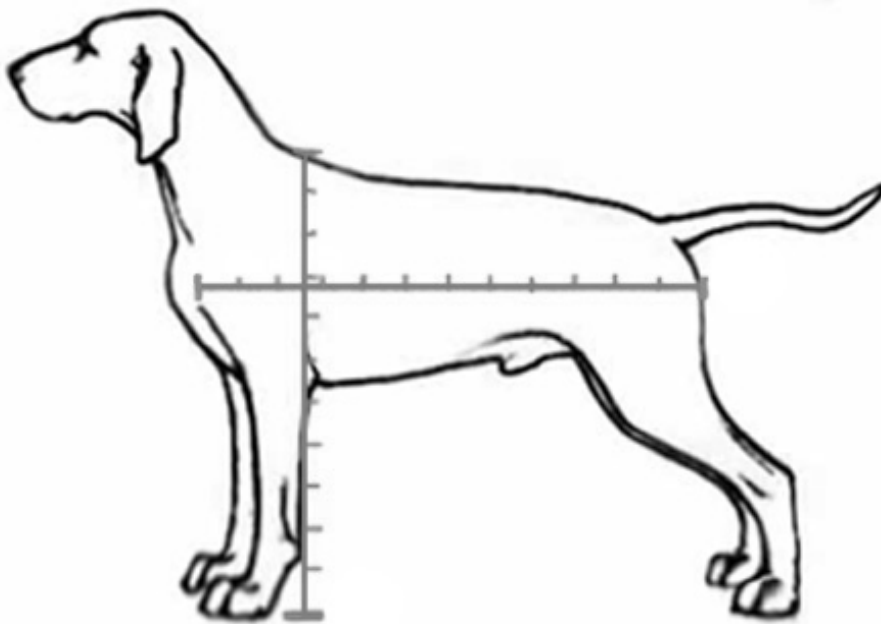
HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittynyttä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.

4.4.2 Ulkomuodon arvioiminen Suomessa

4.4.2.1 Koiranäyttelyt³⁸

Tuomarit arvostelevat weimarinseisojia näyttelyissä FCI:n voimassaolevan rotumääritelmän mukaisesti. Pienrotujen, kuten mm. weimarinseisojien, ongelmana voi olla, että näyttelyissä rodun edustajia on paikalla vain yksi tai muutama, jolloin arvioiminen saattaa olla varsin hankalaa ja koira voi saada korkeamman palkinnon kuin sille kuuluu.

Oikea rotutyypä on tärkein. Weimarinseisoja on seisotaroduista kookkain ja se on jalkava verrattuna esim. lyhytkarvaiseen saksanseisojaan. Sen kuuluu olla voimakasluustoinen, on kuitenkin virheellistä sekoittaa raskasluustoisuus edellä mainittuun. Kevytluustoisuus katsotaan virheeksi. Rodun tyypillinen yksilö on mittasuhteiltaan korkeuttaan pidempi ja tasapainoisesta kokonaisuudesta kuvastuu jalous. Koira ei kuulu olla neliömäinen. Ilmettä voi luonnehtia tyynen rauhalliseksi, jopa hieman etäiseksi.

Weimarinseisojan rungon pituus. Rungon pituuden suhde säkäkorkeuteen on 12:11

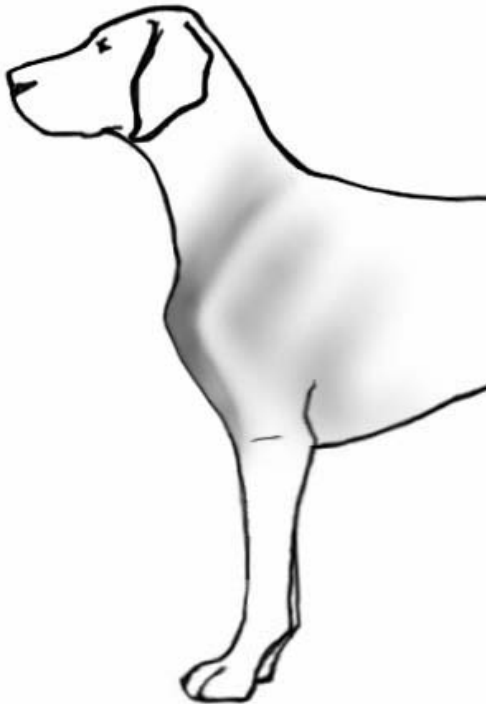
Piirros: Salla Pitkänen

³⁸ Saksanseisojakerhon tietokanta / Weimarinseisojien arvostelut ja Weimarinseisojien rotumääritelmä

Hylkäävinä virheinä on rodussa ollut hammaspuutostapaus ja aggressiivinen käyttäytyminen (on murissut tuomarille tai yrittänyt purra tuomaria kehässä). Palkintosijaa alentavina tekijöinä ovat olleet arkuus/pidättyneisyys ja koiran koko. Koirien koon mittaamisen vaihtelu tai useasti kokonaan mittaamatta jättäminen saattavat vaikeuttaa näyttelytulosten hyödyntämistä jalostuksellisesti.

Näyttelyarvosteluja selaamalla on selkeästi nähtävissä, että rodun ulkomuoto ei vielä ole vakiintunut Suomessa. Hyvinkin erilaiset, rodun sisällä selkeästi toisistaan poikkeavat koirat voivat saada laatumaininnan erinomainen. Jotta ulkomuoto pääsisi vähitellen vakiintumaan, olisi tärkeää ennen kaikkea kiinnittää jatkossa huomiota tasapainoiseen kokonaisuuteen, jossa on mittasuhteet kohdillaan. Liikkeisiin tulisi kiinnittää erityistä huomiota, sillä liikkeet kertovat pitkälti, jos koiran rakenteessa on jotain vikaa. Näyttelyarvosteluita läpikäymällä on useilla koirilla havaittavissa suoria etukulmauksia ja luisuja lantioita.

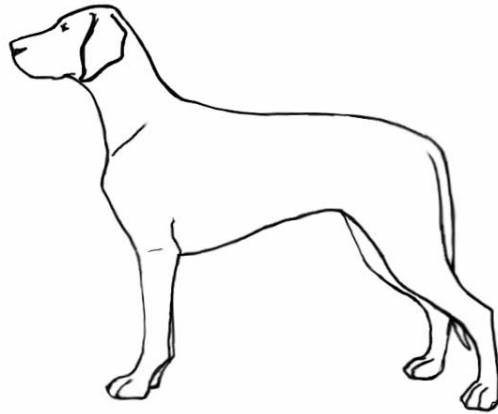
Hyvät etukulmaukset

Piirros: Salla Pitkänen

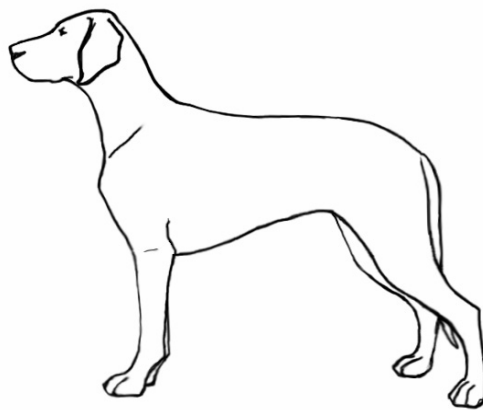

Lyhyt, pysty olkavarsi

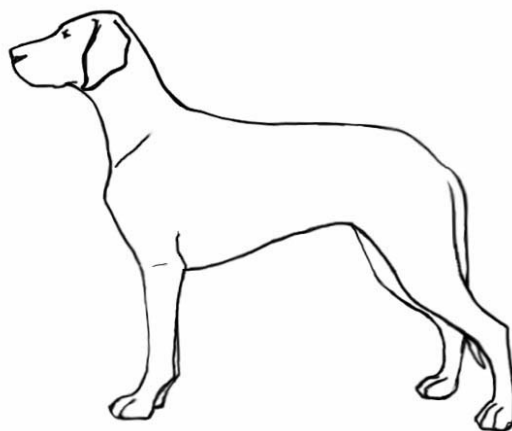
Piirros: Salla Pitkänen

Hyvä lantio (hännän kiinnitys on hieman alempi kuin esim. saksanseisojalla, kiinnityskohta ei kuitenkaan saa näyttää roikkuvalta)
Piirros: Salla Pitkänen

Luisu lantio (hännän kiinnityskohta näyttää aavistuksen roikkuvalta)
Piirros: Salla Pitkänen

Jyrkkä lantio
Piirros: Salla Pitkänen

Suurissa näyttelyissä rotua saattaa olla arvostelemassa tuomareita sellaisista maista, joissa weimarinseisojakanta on vähäinen, niitä ei esiinny lainkaan tai rodun tuntemus on yleisesti varsin heikko. Tämä ei luonnollisestikaan anna parhaita mahdollisia edellytyksiä arvostelulle. Suomessa ulkomuototuomareita perehdytetään Saksanseisojakerho r.y.:n ulkomuototoimikunnan toimesta pienrotujen arviointiin yhä enenevässä määrin (koulutukset, koe-arvostelut), mitä on pidettävä erittäin arvokkaana asiana.

4.4.2.2 Junkkarin ulkomuotokatselmukset

Saksanseisojakerho r.y.:n nuorten koirien ikäluokkakatselmuksen Junkkarin yhteydessä suoritetaan KAER-kokeen lisäksi myös koirien ulkomuotokatselmus. Koirat käydään läpi tarkasti ja yksityiskohtaisesti kaavakkeen avulla. Koirat myös mitataan. Arvioinnin suorittavat pääasiassa Saksanseisojakerhon omat ulkomuototuomarit.

Junkkarin ulkomuotokatselmukseen on viimeisen seitsemän vuoden aikana (1999-2005) osallistunut yhteensä 30 weimarinseisojaa.³⁹ Osallistumisvilkkaus on selvästi nousussa ja vuonna 2005 weimarinseisojien osallistujamäärä yli kaksinkertaistui edellisvuoteen nähden. Ensimmäinen pitkäkarvainen weimarinseisoja nähtiin Junkkarissa vuonna 2004.

Taulukko 34 Junkkarin ulkomuotokatselmukseen osallistuneet koirat vuodesta 1999 vuoteen 2005

VUOSI	KOIRIA kpl	UROKSIA kpl	NARTTUJA kpl	KOKONAISKUVA			
				Erinomainen	Hyvä	Tyydyttävä	Puutteellinen
1999	3	1	2	2 kpl	1 kpl	-	-
2000	-	-	-	-	-	-	-
2001	-	-	-	-	-	-	-
2002	4	1	3	2 kpl	2 kpl	-	-
2003	4	1	3	2 kpl	2 kpl	-	-
2004	6	2	4	3 kpl	2 kpl	-	1 kpl
2005	13	6	6	5 kpl	7 kpl	1 kpl	-
Yhteensä:	30 koiraa	11 urosta	18 narttua	Erinomaisia 14 kpl	Hyviä 14kpl	Tyydyttäviä 1 kpl	Puutteellisia 1 kpl

5. Yhteenveto aiemman tavoiteohjelman toteutumisesta

Huolimatta siitä tosiasiaista, että kanta on pyritty pitämään mahdollisimman terveenä, ollaan vähitellen ajautumassa huonontuneisiin lonkkatuloksiin. Aiemman tavoiteohjelman aikana sisäsiittoisuuden merkitystä jalostuksessa olisi tullut huomioida enemmän ja jatkoa ajatellen olisi suositeltavaa käyttää yhä enemmän uutta verta. Tämä tarkoittaa tuontikoirien, sekä ulkolaisten urosten käyttöä. Koirien luonteet on pystytty pääpiirteittäin säilyttämään rohkeina ja ystävällisinä. Edistyksenä katsottakoon, että koeikäntimäärät ovat nousseet aiemman tavoiteohjelman aikana ja ovat yhä edelleen nousemaan päin.

³⁹ Saksanseisojakerho ry:n vuosikirjat 2000-2005 sekä Saksanseisojakerho ry:n tietokanta

6. Jalostuksen tavoitteet ja strategiat

6.1 visio

Saksanseisojakerho ry:n alaiset rodut toimivat valtaosaltaan edelleen alkuperäisessä käyttötarkoituksessaan, poikkeuksena muutama Suomessa nuori rotu. Rotujärjestön tavoitteena on säilyttää rodut metsästyskäyttökoirina, pyrkiä edistämään käyttökoetoimintaa, kehittää koirien koulutusta yhdessä alueyhdistysten kanssa, sekä tiedottaa jäsenistöään käyttökoirien jalostukseen ja metsästyskäyttöön liittyvissä asioissa.

Uhkana ovat metsästyskäyttökoirien jalostukseen sitoutumattomat kasvattajat, jotka eivät kunnioita rotujärjestön tavoitteita ja oman rodun alkuperäistä käyttötarkoitusta kasvatustoiminnassaan. Tällaiset kasvattajat ovat onneksi häviävän pieni vähemmistö, joka rotujärjestön on toiminnallaan pyrittävä pitämään pienenä myös tulevaisuudessa.

6.2 Rodun tavoitteet

Weimarinseisoja pyritään jalostuksella pitämään elinvoimaisena ja terveenä, rotumääritelmän mukaisena metsästyskoirarotuna. Jalostukseen käytettävien koirien tulisi olla terveitä, tunnistusmerkittyjä ja lonkkakuvattuja. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää rodun edustajien lonkkakuvauskäynteihin⁴⁰, kuten myös kuvattujen koirien vuosien saatossa huonontuneisiin lonkkakuvaustuloksiin. Jotta saataisiin vielä kokonaisvaltaisempi kuva weimarinseisojien lonkkatilanteesta, tulisi kuvattavien koirien määrää pyrkiä lisäämään entuudestaan.

Weimarinseisojien määrän kasvaessa tavoitteena on rodun tunnettavuuden ja rodun harrastajien yhteistoiminnan lisääminen, jotka antavat hyvän työkalun rodun alkuperäisten käyttöominaisuuksien ylläpitämiselle ja edistämiseksi. KAER-kokeet toimivat yhtenä hyvänä mittarina näitä ominaisuuksia tarkasteltaessa. Luonne on säilytettävä edelleenkin rohkeana ja ystävällisenä. Arkoja, aggressiivisia tai hermostuneita yksilöitä ei tule käyttää jalostukseen. Pennun ottajia on riittävässä määrin informoitava rodulle tyypillisistä luonteenominaisuuksista. Rodulle tyypillistä on voimakas leimautuminen yhteen ihmiseen/perheeseen. Tästä johtuen luonteen heikkoudeksi ei tulisi luokitella ns. tervettä pidättyväisyyttä vieraita, lauman ulkopuolisia ihmisiä kohtaan. Weimarinseisojan tyypilliseksi luonteenominaisuudeksi katsotaan vahtimis- ja suojeluvietti. Vahtimis- ja suojeluvietistä huolimatta koira ei kuitenkaan saa missään nimessä olla arka eikä aggressiivinen. Ulkomuodon arvioinnissa tulee ottaa huomioon rotumääritelmän mukainen, oikeanlainen rakenne ja tyyppi. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota koiran kokonaisuuteen ja mittasuhteisiin. Kevyt luustoisuus ja neliömäisyys eivät kuvasta oikeanlaista rotutyyppeä. Weimarinseisoja on seisotaroduista kookkain ja sen kuuluu olla voimakaslustoinen, olematta kuitenkaan liian raskas.

6.3 Rodun strategia

Jalostuksessa weimarinseisoja huomioidaan kokonaisuutena, mitään yksittäistä ominaisuutta painottamatta. Jalostuksessa pyritään käyttämään terveitä, luonteeltaan oikeanlaisia ja rotumääritelmän mukaisia yksilöitä, joilla olisi tuloksia niin näyttelyistä kuin rodunomaisista käyttökokeista. Tavoitteena pidetään geenipohjan laajentamista ja rodun yksilöiden monipuolisempaa käyttämistä jalostuksessa. Sukusiitosaste lasketaan vähintään viiden sukupolven

⁴⁰ vuosina 1995-2004 138:sta rekisteröidystä yksilöstä 50 yksilöä on lonkkakuvattu = 36,23% Suomen weimarinseisojakannasta

mukaan, eikä se suositusten mukaan saisi ylittää 6,25%. Tärkeää on avoimesti tiedottaa rodussa tapahtuvista muutoksista. Rotujärjestön kautta tapahtuva lonkkakuvaustilastojen tarkkaileminen ja eri urosten jälkeläisten lonkkatulosten huomioiminen toimivat hyvinä välineinä tehtäessä jalostusvalintoja. Muiden sairauksien ja vikojen ollessa kyseessä saadaan tietoa kasvattajilta ja koirien omistajilta ja tarvittaessa niistä voidaan tiedottaa mm. Saksanseisojakerhon välityksellä.

Rodulle ei aseteta HD-raja-arvoja PEVISAan weimarinseisojakannan ollessa vielä kohtuullisen pieni Suomessa. Koskaan ei voi kuitenkaan olla korostamatta liikaa kasvattajien vastuuta. Kasvattajille on annettava mahdollisuus valintojen tekemiseen eri koirien välillä jalostuksessa, mikä ei kuitenkaan missään tapauksessa saa tarkoittaa, että ala-arvoisia yksilöitä käytettäisiin jalostukseen.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet

Vahvuudet	Heikkoudet
<ul style="list-style-type: none"> - rodusta kiinnostuneita aktiivisia, metsästäviä ihmisiä on jo useita - aktiivisilla rodun harrastajilla hyvä yhteishenki - rodun harrastajilla on tiedon- ja oppimisen halua - tiedonhaluisille informaation saanti helppoa avoimen tietokannan johdosta - ulkomainen yhteistyö lisääntymässä 	<ul style="list-style-type: none"> - rodun harrastus on ollut Suomessa pienimuotoista - kokeissa käynti on ollut pienimuotoista aikaisempina vuosina - yhteydenpito kasvattajien ja harrastajien välillä ollut vähäistä - tiedon jakaminen rodusta kiinnostuneille ollut vähäistä - pieni jalostusmateriaali
Mahdollisuudet	Uhat
<ul style="list-style-type: none"> - aktiivisten harrastajien määrä kasvussa - uutta jalostusmateriaalia tuotu maahan ja tuodaan edelleen - uutta tietoa jalostuksesta saatavilla runsaasti - metsästäjät ovat alkaneet kiinnostua rodusta laajemmin - vuonna 2005 perustettu rotua harrastava kerho > tiedonjako paranee, yhteydenpito lisääntyy, harrastusmahdollisuuksia enemmän 	<ul style="list-style-type: none"> - rodun käyttötarkoitus ja ominaisuudet ei riittävän selviä pennun ostajilla > koirasta voi tulla ongelmia > huonontaa rodun mainetta - harrastajien jakautuminen eri leireihin - kapea-alainen jalostusmateriaali saattaa aiheuttaa ongelmia - rodun lisääntyvä suosio ja kasvava pentukysyntä lisää rodun varsinaisista käyttöominaisuuksista piittaamattomien kasvattajien määrää - sairaiden koirien käyttö jalostukseen

6.5 Varautuminen ongelmiin

Riski	Syy	Varautuminen	Miten vältetään	Toteutuessaan merkitsee
Pentukysyntä räjähtää	– Rodun suosio nousee esim. kauniin ulkonäön vuoksi, rodusta saattaa olla	– informaatiota kasvattajille; kasvattajien yhtenäinen linja siitä, millä	– jalostuksessa pyritään käyttämään koiria harkiten, mieluiten rodunomaisissa	– jalostus epäyhtenäistyy, ja koirakannasta tulee hyvin epätasainen.

kehkeytymässä muoti-ilmiö	perustein metsästyskäyttöko- iran pentuja kasvatetaan ja myydään. – kasvattajia koulutetaan valistamaan pennun ostajia rodun käyttötarkoitukses- ta, luonteesta ja ominaisuuksista.	käyttökokeissa palkittuja yksilöitä: tämä on yksi tärkeä osoitus rodun varsinaisesta käyttötarkoitukses- ta. – informoidaan pennun ostajia aktiivisesti, jalostusneuvojan, pentuvälittäjän, kasvattajien ja muiden harrastajien toimesta	– voi syntyä ”käyttö- ja näyttelylinjat” – väärin olosuhteisiin hankituista koirista voi tulla ”ongelmakoiria” – rodun maine huononee
------------------------------	---	--	--

6.6 Toimintasuunnitelma JTO:n toteuttamiseksi

Seurataan weimarinseisojien lonkkakuvaustilastoja sekä muita terveysongelmia Saksanseisojakerhon julkaisemien tutkimustulosten avulla. Kasvattajien tulisi tarkasti harkita tekemiään jalostusvalintoja ja suosia terveitä A- ja B-lonkkaisia koiria. Kasvattajien kautta myös pennunostajia voidaan kannustaa lonkkakuvaamaan koiransa.

Seurataan Saksanseisojakerhon tietokannassa ja vuosikirjassa julkaisemia weimarinseisojien näyttely- ja koetuloksia. Entistä aktiivisemmän toiminnan lisäämiseksi pyritään ylläpitämään ja edistämään rodun harrastajien yhteishenkeä mm. rodun harrastajille järjestetyillä koulutuspäivillä, tapaamisilla erikoisnäyttelyn yhteydessä, Saksanseisojakerhon vuosikokouksen yhteydessä pidettävän roturyhmäkokoksen ja muiden vapaamuotoisten harrasteiden avulla. Levitetään tietoutta koiran koulutuksesta ja kokeisiin osallistumisesta.

Jalostusvalintoja tehtäessä kannustetaan yhteistyöhön Saksanseisojakerhon jalostusneuvonnan ja pentuvälityksen kanssa. Kannustetaan kotimaisia kasvattajia käyttämään käyttökokeissa palkittuja, terveitä ja hyväluonteisia yksilöitä sekä rohkaistaan käyttämään ulkomaisia jalostusvaatimukset täyttäviä uroksia.

7. Tavoiteohjelman toteutumisen seuranta

Weimarinseisojan terveystilannetta, koetuloksia sekä rodun kannan kehittymistä seurataan Saksanseisoja-lehdessä. Tapahtumista ja koulutuksista tiedotetaan Saksanseisoja-lehdessä ja rotua harrastavan kerhon kotisivuilla. Rodun harrastajien yhteistyötä pyritään kehittämään moninaisten tapahtumien ja koulutusten avulla ja tätä kautta pyritään seuraamaan mitä ’kentällä’ tapahtuu.

8. Lähteet

Kirjallisuus

Bambridge, Vicky, ”The Weimaraner Today”, Ringpress Books Ltd, 1999

”De Weimaraner”, Zuid Boekproducties BV, Holland 1988

Hart, Ernest H, ”This is The Weimaraner”, T.F.H. Publications, Inc., Ltd. 1965

Hollings, Patsy, ”All About The Weimaraner”, Pelham Books 1992

Nicholas, Anna Katherine, ”The Weimaraner”, T.F.H. Publications, Inc., Ltd. 1986

Turner, Trevor, ”Veterinary Notes for Dog Owners”, Popular Dogs Publishing Co. Ltd, 1999

Internet

http://www.kennelliitto.fi/rotumaaritelmat/309_368.pdf

<http://jalostus.kennelliitto.fi/>

<http://www.weimaranerzucht.de>

<http://hem2.passagen.se/weimar/>

www.saksanseisojakerho.fi

<http://www.saunalahti.fi/samans/SHS/sairaudet/hernia.html>

<http://www.kolumbus.fi/suomen.partacolliet/artikkeli3.htm>

<http://www.navhda.org>

<http://www.dcweimclub.org/hunting-tests.html>

<http://www.jghv.de/>

<http://www.delivet.net> (”Koirien tyrät ja niiden hoito”, Pieneläinsairauksien Erikoiseläinlääkäri Jukka Marttila)

<http://www.dogsports-online.com> (rotukoodi 309)

Muu materiaali

Jagdgebrauchshundeverband e.V. (Saksan Metsästyskäyttökoiraliitto), ”Ordnung für Verbandsgebrauchsprüfungen (VGPO)”, Druckhaus Oberpfalz, 1. painos 2004

Jagdgebrauchshundeverband e.V. (Saksan Metsästyskäyttökoiraliitto), ”Ordnung für Verbandsschweißprüfungen (VSwPO)”, Druckhaus Oberpfalz, 4. painos 1999

Jagdgebrauchshundeverband e.V. (Saksan Metsästyskäyttökoiraliitto), ”Ordnung für Verbandszuchtprüfungen (VZPO)”, Druckhaus Oberpfalz, 9. painos 2001

Kasvattajan Peruskurssi / 2003, lukukappale, toimittanut SKL-FKK:n työryhmä Suvi Hirvonen, Merja Ylhäinen ja Matti Räsänen

Norsk Kennel Klub ”Regler för fuglehundprøver”

Svenska Weimaranerklubben, Raskompendium, historik och standard med kommentarer

“WeimaranerNytt Nr 2 juni 2004”, sivut 8-15

Henkilöiltä saatu tieto

Dahlblom Merja, Lisääntymistieteen erikoiseläinlääkäri, suullinen tiedonanto 28.3.2006

Eiben Gerhard, Weimaraner Klub e.V., kirjallinen tiedonanto

Giesemann Heinrich, Weimaraner Klub e.V., kirjallinen tiedonanto

Heikkinen Pekka & Naumanen Raija, ”Kanakanorien Erikoiskokeet”, kirjallinen tiedonanto

Melby Ingvild, Avlsråds leder, Norsk Weimaraner Klubb NWK, kirjallinen tiedonanto

Niklasson Anci, Svenska Weimaraner Klubben SweiK / Weimaraner Avelspolicy, kirjallinen tiedonanto

Pitkänen Salla, piirrokset / osio 4.4.2.1 Koiranäyttelyt

Pöllänen Heikki, Saksanseisojakerho, ”Järjestöorganisaatio ja sen historia” kirjallinen tiedonanto

Rouhiainen Jukka, SSK:n luonnetestityöryhmä, ”Jalostuksen tavoiteohjelman luonneosio”, kirjallinen tiedonanto

Suomaa Saija, ”Pitkäkarvaisen saksanseisojan jalostuksen tavoiteohjelma”, kirjallinen tiedonanto

9. Liitteet

Liite 1.

Jalostuskoirien laatuvaatimukset ja jalostusrekisterianomus

10. Linkkejä

Saksanseisojakerho

www.saksanseisojakerho.fi

Weimarinseisojakerho – Weimaraner Club of Finland ry

www.weimarinseisojakerho.fi

Pro Weimaraner – Suomen Weimarinseisojat ry

www.weimaraner.fi

Weimaraner Klub e.V.

www.weimaraner-klub-ev.de/

De Weimarse Staande Hond

www.weimaraners.nl/

Svenska Weimaranerklubben

<http://hem2.passagen.se/weimar/>

Norsk Weimaraner Klubb

www.norweim.org/

Dansk Weimaraner Klub

www.weimaraner.dk/

Weimaraner Association

www.weimaraner-association.org.uk/

Weimaraner Club of Great Britain

www.weimaranerclubofgreatbritain.org.uk/

The Belgian Weimaraner Club

www.belgianweimaranerclub.be/

Weimaraner Club of Scotland

www.weimaraner-scotland.com/

The North of England Weimaraner Society

www.northern-weimaraner.org.uk/

Weimaraner Club Italia

www.xperimedia.com/weimaraner/

Weimaraner Club of America

www.weimclubamerica.org/

Weimaraner Association of Canada

www.weimaranercanada.org/default.htm

The Weimaraner Club of New South Wales

www.geocities.com/weiclubnsw/